

Dvojezično ozemlje znano

Koroškim Slovencem doslej še ni bil dostavljen zakonski osnutek o uradnem jeziku in dvojezičnih napisih, da bi mogli do njega zavzeti stališče. Znano je, da je bil zakonski osnutek objavljen že v nemškem tisku. Na podlagi tega osnutka bi imeli odborniki v občinah upravnih okrajev Celovec, Velikovec, Beljak in Šmohor možnost, da glasujejo o tem, ali naj bo v njihovih občinah pripuščen slovenščina kot uradni jezik in ali naj bodo v občini tudi dvojezični napisi. Šele ako bi tretjina odbornikov zahtevala glede uradnega jezika in dvojezičnih napisov glasovanje, bi se takšno glasovanje v občini moralo izvesti. Ako bi bila veljavna šolska odredba o obveznem glasov vseh volilnih upravičencev za zahtevo po dvojezičnih napisih in slovenskem uradnem jeziku, bi stopile tozadavne določbe državne pogodbe v dotični občini v veljavo.

Narodni svet koroških Slovencev je pretekli teden razpravljal o vladnem osnutku ter prišel do sledečih zaključkov:

Ozemlje s slovenskim in mešanim ozemljem je bilo avstrijski vladi ob podpisu državne pogodbe znano. Na tem ozemlju je bila veljavna šolska odredba o obveznem dvojezičnem pouku. To šolsko ureditev so tako zastopniki koroške deželne vlade kot zastopniki zvezne vlade pri pogajanjih za avstrijsko državno pogodbo prikazovali pred mednarodnim forumom kot vzorno rešitev. Pri pogajanjih v Londonu in v Moskvi niso zahtevali izključitve nobene dvojezične občine, nobenega okraja iz veljavnega območja šolske ureditve, temveč se je Avstrija poleg tega pri pogajanjih še obvezala za razširitev manjšinskih zaščitbenih določil na ostala šolska vprašanja, na področje uradnega jezika ter dvojezičnih napisov. S členom 7 si je zagotovila državne meje, kot so obstajale 1. januarja 1938. S tem, da si je zagotovila Avstrija nekdanje meje, pa je prevzela nase tudi čisto določene obveznosti. Zato se o tem, ali naj stopijo v kaki občini s slovenskim ali mešanim prebivalstvom v veljavo določbe državne pogodbe, ne more vršiti šele kako glasovanje, temveč se je za te občine Avstrija obvezala, da bodo v njih dvojezični napisi in da bo v teh občinah slovenščina pripuščen dodatno k nemščini kot uradni jezik. Prevzete obveznosti so jasne, kot je jasno glede uradnega jezika in dvojezičnih napisov tudi besedilo državne pogodbe.

Za prebivalstvo dvojezičnega ozemlja — to naj povejo tako vladni krogi v deželi kot državi javno — je Avstrija s podpisom državne pogodbe odstranila nevarnost priključitve južne Koroške k Jugoslaviji s slovenskim uradnim jezikom, slovenskimi šolami in izključno samo slovenskimi napisi. Ker je ostala meja nespremenjena, pa je prevzela država, je prevzelo južnokoroško prebivalstvo nase obveznosti, ki jih je država dolžna izpolniti.

V čem je del južnokoroškega prebivalstva na ozemlju sedanje šolske ureditve, ki se krije z območjem nekdanje šolske odredbe, prikrajšan, ako se želi posluževati nemškega uradnega jezika? To možnost ima vsak. Prav tako so tudi napisi v nemškem jeziku. V čem bi bil ta del prebivalstva prikrajšan, ako bi se kdo hotel na istem ozemlju posluževati tudi slovenskega uradnega jezika, kako bi mogel koga motiti poleg nemškega tudi še slovenski napis? Zadeva je torej enostavna. Na strankah je, da po časopisih in na strankinih sestankih ter zborovanjih pravilno informirajo koroško prebivalstvo ter se dosledno in odločno zavzamejo za izpolnitev člena 7 avstrijske državne pogodbe. Le to od njih upravičeno pričakuje mednarodna javnost. Nič več in nič manj.

Vojna med Arabci in Izraelci

Izraelski tanki pred Suezom — Zavzetje Jeruzalema — Padeč Gaze

V ponedeljek ob 7. uri zjutraj je med arabskimi državami in Izraelom izbruhnila vojna, ki besni na vseh frontah. Izrael se bojuje proti: Egiptu, Siriji in Jordaniji, na treh frontah hkrati.

Dejstvo je, da sedaj govori orožje, potem ko so spodleteli vsi diplomatski poskusi, da bi preprečili spopad. Neuspela je tudi ameriška pobuda, da bi ustanovili posebne pomorske sile za razbitje blokade Akabskega zaliva. Vse kaže, da so Francija, Turčija, Grčija, Italija in Belgija sporočile, da ne bodo sodelovale pri pomorski sili; tako so Združene države Amerike, Velika Britanija in Kanada ostale same.

V teku ponedeljka je prišlo med Izraelom in arabskimi državami do srditih zračnih bitk. Tel Aviv in Hajfa sta bila — po arabskih poročilih bombardirana, velike rafinerije v Hajfi gorijo. Izraelsko letalstvo pa je napadlo egiptvska, jordanska in sirska letališča; izraelska poročila pravijo, da so sestrelili 150 arabskih letal, medtem ko poroča Egipt, da so sestrelili 70 izraelskih letal.

Po izraelskih vesteh je prvi začel sovražnosti Egipt. Egiptovski tanki so prekorali izraelsko mejo in prodri v puščavo Negev. V brzotoku glavnu tajniku OZN U Tanu je bilo rečeno, da je Izrael na to dejanje odgovoril s protiukrepi z vojaško silo na suhem in v zraku. Radio Kairo pa je obtožil Izrael, da je prvi začel z vojnimi operacijami.

Izraelski obrambni minister Moše Dajan je v svojem proglasu vojski izjavil, da so Egipčani nenadoma napadli ter da so mobilizirali vse sile od Alžira do Kuvajta. Bitka se nadaljuje. Končni rezultat ni znan, »toda gotovi smo, da bomo zmagali«. Ministrski predsednik Levi Eškol je po radiu izjavil, da »so izraelske sile od ponedeljka v bitki z namenom, da porazijo egiptovsko vojsko«. Levi Eškol je dejal, da je »Egipt

prisilil Izrael na vojno,« ter je še dodal: »Upam, da miroljubne države in miroljubni narodi ne bodo ostali pasivni, temveč nam bodo pomagali. Upam, da razumejo pravico Izraela do življenja, ne da bi imel nad glavo meč napadalca.« Eškol je rekel, da »tudi sedaj, ko topovi grmijo, hoče Izrael mir in edini smoter je odstranitev groznje napada njihovih meja«.

Izraelska ofenziva

Ko so v torek boji z vso srditostjo ponovno vzplamteli, so si Izraelci s svojimi odločnimi, hitrimi operacijami ustvarili tako ugoden vojaški položaj, katerega niti strokovnjaki niso predvidevali. S presenečenjem je svet izvedel v prvem uradnem vojnem sporočilu: Izrael sedaj obvladuje in prevladuje celotni arabski prostor. V torek ves dan so prihajala poročila o prodoru na egiptovski fronti. Na jordanski fronti so izraelske vojaške sile v srditih in krvavih poljučnih bojih zavzele Jeruzalem. Opazovalci so celo mnenja, da preti Jordaniji vojaški polom.

V sredo so Izraelci zasedli Suez in šarm el Šeih ob Akabskem zalivu. S tem so razbili egiptovsko blokado v Tiranskem prelivu. Isti dan zvečer so Izraelci javili popolno zmago nad »Hitlerjem z Nilom« in kontrolo nad velikim področjem od zahodne obale Jordana do Sueškega prekopa. Poleg Jeruzalema so zavzeli še mesti Jeriho in Jordan.

Poziv Avstrije: „Hitro skleniti mir!“

Avstrijska vlada je v torek objavila izjavo, v kateri poziva varnostni svet Združenih narodov in velesile, naj podvzamejo vse, da bi se čimprej ustavile vse sovražnosti na Bližnjem vzhodu. Izbruh vojne med Izraelom in Arabci je bil povod, da so pristojni ministri pregledali naš oskrbovalni položaj. Ti so ugotovili, da ni nobenega razloga bojazni.

Koroški tisk o razgovorih na Dunaju

»Kleine Zeitung« z dne 6. junija poroča pod naslovom »Nobenega enotnega stališča glede uradnega jezika« sledeče:

»V uradu zveznega kanclerja dr. Josefa Knausa je bil ta ponedeljek prvi razgovor med zastopniki zvezne vlade in člani koroške deželne vlade glede uradnega jezika. Sejo je vodil sam zvezni kancler. Pri razgovoru so bili navzoči tudi zunanji minister dr. Lujo Tončič Sorinj, vodja oddelka dr. Löwenstein, veleposlanik dr. Haymerle in svetnik oddelka dr. Kövösy. Navzoč je bil tudi vladni svetnik dr. Unkart. Koroški zastopniki pa so bili: podglavar dr. Weißmann (OeVP) in deželna svetnika dr. Schöber (SPOe) in dr. Knaus (FPOe).

Prvi razgovor je pokazal, da ni bilo med udeleženci konference nobenega enotnega stališča.

Kot možne rešitve bi prišle v poštev sledeče variante:

Avstrijska ljudska stranka bi lahko sprejela zakon v parlamentu, kar pa bi bilo komaj verjetno, ker se pri tem vsiljuje vprašanje, če ne bi bila pri sklenitvi nujna dvotretjinska večina. Druga možnost obstoji v tem, da bi predloženi osnutki predelali in ga omejili le na ozemlje, na katerem je v veljavi slovenski jezik pri sodnih oblasteh. Končno je podglavar dr. Weißmann predlagal, naj bi celo stvar izdali na podlagi odredbe.

Zvezni kancler se je nato bavil z ugotovitvijo deželnega svetnika svobodnjaške

stranke dr. Knausa, ki je dejal, da obstoji soglasen sklep koroškega deželnega zbora o ugotavljanju manjšine. Dr. Knaus je naglasil, da ta sklep o ugotavljanju še danes velja. In šele na temelju ugotavljanja manjšine se morejo izdati ustrezni zakoni.

Zvezni kancler je izrecno poudaril, da nalaga državna pogodba vladni dolžnost, da izpolni tudi člen 7. v celoti.

V nadaljevanju razgovorov so pretresali stališči slovenske manjšine in nemškogovorečega prebivalstva Koroške, pri čemer so dunajski udeleženci naglasili, da sedanji osnutek glede uradnega jezika nima nič opraviti z »ugotavljanjem manjšine«. Tu naj bi zgolj vprašali prebivalstvo občin, če želijo v svojih krajih slovenščino kot drugi deželni jezik.

Deželni svetnik dr. Schöber od socialistične stranke je sprva zastopal stališče, da bi celo zadevo še naprej pustili nerešeno, pozneje pa je dejal, naj bi se uradni jezik omejil le na sodne okraje Pliberk, Železna Kapla in Borovlje. Vendar pa v teku nadaljevanja razprave (trajala je skoraj dve uri) med tremi koroškimi zastopniki in člani zvezne vlade ni prišlo do nobenega enotnega stališča.

V doglednem času bodo povabili na Dunaj zastopnike manjšin, ki se bodo posvetovali z zveznim kanclerjem in zunanjim ministrom o predloženem zakonskem osnutku.

Wo bleibt der Staatsanwalt?

Das Organ der FPOe »Kärntner Nachrichten« hetzt weiter. Die genannte Zeitung hat sich erlaubt festzustellen, »daß der Massenbesuch aus Jugoslawien nicht dem Fremdenverkehr, auch nicht dem Reisebedürfnis der geldarmen Krainer und sonstigen Bewohner Jugoslawiens dient, sondern ausschließlich den Zweck verfolgt, die Slowenisierung Kärntens mit viel Geld und mit den in demokratischen Ländern erlaubten Propagandamitteln durchzuführen«.

Diese Behauptung wollen die »Kärntner Nachrichten« mit einem Vorfall, der sich am Dienstag, den 23. Mai in einer »bekannteren Klagenfurter Buchhandlung« zugetragen haben soll, untermauern. Die »Kärntner Nachrichten« vom 3. Juni 1967 schreiben:

»In die Buchhandlung kamen vor 12 Uhr vier junge Slowenen aus dem Titoreich und verlangten im Befehlstone eine slowenische Zeitung. Darauf die Verkäuferin: »Die führen wir nicht«. »Warum nicht?« fragten die Slowenen in deutscher Sprache. »Wir waren gerade bei... (wir verschweigen vorläufig noch die Namen der beiden führenden Klagenfurter Politiker), die beiden Herren haben uns erklärt,« sagten die Slowenen, »daß Klagenfurt zu einem Drittel slowenisch ist. Wir machen Sie darauf aufmerksam, daß jetzt Tito und Nasser zusammengehen und in drei Tagen kracht es hier, dann werden Sie auch slowenische Zeitungen führen.«

Wir fordern die »Kärntner Nachrichten« auf, die Namen jener beiden »führenden Klagenfurter Politiker« zu nennen, die in ein und demselben Atemzug mit Anschlägen nach Südtirolermuster in Zusammenhang gebracht werden. Wenn auch die »Kärntner Nachrichten« schreiben: »Es hat nicht gekracht«, so kann der unbesonnene »Bürgerkreis« es schließlich im Schilde führen, außer der Südtirolfrage nun auch noch die Südkärntner-Frage vor der Weltöffentlichkeit zu diskreditieren, um eine positive Regelung der Minderheitenfrage im Lande zu unterbinden. Es wäre höchste Zeit, daß der Staatsanwalt eingreift und sich dafür interessiert, ob sich der »Bürgerkreis« nicht bereits in der Redaktion der »Kärntner Nachrichten« eingemischt hat. Hier wird nicht mehr mit nationalem Haß, sondern mit Dynamit gespielt.

Die „gute Nachbarschaft“

Die »Kärntner Nachrichten« griffen in der letzten Zeit wiederholt die Gäste aus dem benachbarten Slowenien an. Schlagzeilen »Was wollen die Krainer in Kärnten?« und »Außerungen wie »slowenische Autobusse mit ihrer Menschenfracht in Klagenfurt ein ärgernisregendes Verkehrshindernis«, Slowenen kommen nicht »als Gäste oder Freunde Kärntens«, sondern verstellen »den devisenbringenden Gästen Parkplätze und Fußwege«, waren in den »Kärntner Nachrichten« zu lesen.

Es ist uns nicht bekannt, ob seitens des jugoslawischen Generalkonsulates in Klagenfurt bzw. der jugoslawischen Botschaft in Wien zum Schutze der jugoslawischen Staatsbürger irgendwelche Schritte unternommen worden sind, wenn ja, dann hätte der Landeshauptmann von Kärnten in der Sitzung der Landesregierung vom 30. Mai 1967 im Zusammenhang mit der Wallfahrt der Slowenen nach Maria Saal nicht erklären können, daß diesbezüglich »keinerlei Unzukömmlichkeiten zu verzeichnen waren«, wie dies die »Kärntner Tageszeitung« vom 31. Mai zu berichten wußte.

Politični teden

Po svetu . . .

CIPER PO DRŽAVNEM UDARU V GRČIJI

V primerjavi z Grčijo (matično deželo) je otok Ciper trenutno edino zares svobodno ozemlje. Toda Ciper le ne more nadomestiti Grčije. Državi, ki jo vlada predsednik, nadškof Makarios je v zadnjih letih uspelo kljub nerešenemu ciprskemu vprašanju ustvariti določeno trdnost, in to je velika prednost za ciprske Grke. Glavno mesto Cipra, grška Nikozija kaže danes očiten gospodarski razcvet.

Toda v minulih tednih se je vendarle porodilo precej pomislekov glede trdnosti vlade nadškofa Makariosa. Se vedno vztrajno krožijo govorice, da je poveljnik grških in grško-ciprskih oboroženih sil general Grivas tudi na otoku pripravljaval vojaški državni udar. Vse kaže, da je takšen načrt res obstajal, in sicer v rokah tistih helesničnih generalov, ki so jih prehiteli polkovniki s prevratom 21. aprila v Atenah. (Kot znano je naš list podrobno pisal o vojaškem udaru v Grčiji.) Obrise podobnega prizadevanja na otoku je bilo mogoče opaziti že pred letom dni, toda takrat je nadškofu Makariosu uspelo utrditi svoj položaj proti generalu Grivasu.

Na prevrat v Atenah je grško prebivalstvo na Cipru odgovorilo z odločno opredeljenostjo za demokracijo.

Politično je general Grivas na otoku osamljen. Med narodom nima nobenih somišljenikov, ki bi bili pripravljeni za nasilno strmoglavljenje sedanje vlade. Toda general Grivas je podaljšana roka Aten in bi utegnil še vedno igrati glavno vlogo pri tako imenovani enosis, za katero se že toliko časa poteguje z nekaterimi drugimi. Toda to bi se moglo zgoditi mimo volje ciprskega prebivalstva samo, če bi se Atene in Ankara sporazumele, da dobi Turčija na Cipru, prostor za vojaška oporišča.

Te možnosti sicer ni treba šteti za utopijo, čeprav je vzpostavitev vojaške diktature v Grčiji okrepila tiste vrste Cipračanov, ki odklanjajo enosis v vseh njenih oblikah in ki so za popolno samostojnost otoka.

PO OBISKU BRITANSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA V MOSKVI

Skupno sporočilo, ki so ga pred kratkim objavili ob zaključku razgovorov med britanskim zunanjim ministrom Brownom in njegovim sovjetskim kolegom Gromikom v Moskvi (obisk je trajal 4 dni), poudarja, da bodo nadaljevali posvetovanja med obema vladama.

Medtem ko sovjetska vlada pripisuje svojo odgovornost za krizo Izraelu, katerega podpira Velika Britanija, pa je Brown zanikal, da bi bil Izrael odgovoren za sedanjo zaostritev. Dejal je, da sta obe strani vpoklicali svoje sile, ter je dodal, da prihaja nevarnost za vojno v enaki meri tudi od arabske strani. Pozval je Sovjetsko zvezo na sodelovanje, da bi dosegli zmanjšanje napetosti. Obžaloval je umik varnostnih sil Združenih narodov (modrih čelad) in je pripomnil, da se spor lahko reši v okviru Organizacije združenih narodov (OZN).

Nato je britanski zunanji minister razložil stališče njegove države. Izjavil je, da je potrebno ustaviti boje in iskati sporazumno rešitev. Izjavil je, da morajo sami Vietnamci rešiti svoje vprašanje in odločiti o združitvi dežele. Na koncu je Brown podprl ameriško tezo, češ da so Združene države pripravljene na pogajanja, Severni Vietnam pa ne. S sovjetske strani so ponovno obsodili ameriški napad na Vietnam in so poudarili, da se rešitev problema lahko najde samo z ustavitvijo bombardiranja Severnega Vietnama in s sprejemom 4 točk Hanoja. Zavezniki Združenih držav Amerike, med katerimi je tudi Velika Britanija, bi lahko prispevali k rešitvi krize, če bi opozorili ZDA na resnost položaja, ki se ustvarja v jugovzhodni Aziji. Sovjetska zveza ponavlja obljubo, da bo nadaljevala pomoč Vietnamu, medtem ko je pripravljena upoštevati vsako pobudo za konec ameriškega napada na Vietnam.

Glede evropske varnosti se stališči obeh vlad približujeta, vendar pa imata še zmerom različne poglede na vrsto vprašanj. Obe strani sta mnenja, da je potrebno izboljšati odnose med vsemi evropskimi državami. Sovjetska zveza vztraja pri potrebi priznanja sedanjega stanja v Evropi in zlasti ob-

stoja dveh nemških držav. Moskva je mnenja, da je britansko stališče glede Nemčije nerealistično, ker je naklonjeno Bonnu.

O neširjenju jedrskega orožja si obe vladi še nista sporazumni. Obe strani poudarjata, da sta naklonjeni mednarodnemu sporazumu o tej zadevi. Sovjetska zveza upa, da bo Velika Britanija prispevala k naglemu sporazumu. Na koncu pravi izjava, da so razgovori potekali v duhu odkritosrčnosti, čeprav ostajata Sovjetska zveza in Velika Britanija na različnem stališču o celi vrsti vprašanj.

ODHOD »MODRIH ČELAD« S SINAJSKEGA POLOTOKA

Glavni tajnik OZN U Tant je v petek, 19. maja, razpustil izredne enote Združenih narodov na Srednjem vzhodu, kot je to zahteval Egipt. »Modre čelade« z znamenjem svetovne organizacije, 3400 po številu, so se umaknile s celotne egiptovsko-izraelske meje.

Tako so se po enajstih letih »vmesnega pasu«, ki je ločil Egipt od Izraela, znašle iz oči v oči enote dveh dežel, ki prav gotovo nista prijateljski. S tem je postal položaj vzdolž nedoločene mejne črte med Egiptom in Izraelom še nevarnejši. Ostane samo še upanje, da se bosta obe stranki (Izrael ter Egipt, Sirija in druge arabske dežele, ki so obljubile Damasku pomoč), vzdr-

. . . in pri nas v Avstriji

DR. KARASEK: »KULTURA NOBENO SREDSTVO POLITIKE!«

Avstrija noče izvrševati nobene tako imenovane »kulturne propagande« in odklanja, da bi kulturo izrabljala v politične namene. To je bilo glavno jedro izvajanja poslanika dr. Karaseka na Finskem.

Na temelju izvajanja o stalnem elementu avstrijske zunanje politike se je dr. Karasek, katerega je finski prosvetni minister za nekaj dni povabil v glavno mesto Helsinki, bavil z vprašanji kulturne politike.

Kot znano (naš list je o tem poročal v članku pod naslovom »Kulturno poslanstvo Avstrije«) si je avstrijski prosvetni minister dr. Piffl Perčević nadel težko, a zato nič manj hvaležno nalogo: Na novo naj bi organizirali in poživili avstrijske stike s tujino na vzgojnem, znanstvenem, umetniškem in športnem torišču. Prosvetnemu ministru ležijo posebno na srcu vse kulturne dejavnosti, ki so raztresene po ministrstvu, spraviti na skupno mesto in jih urediti. Za to delo pa se mu je posrečilo najti pravega človeka v osebi nekdanjega šefa kabineta zveznega kanclerja v dobi koalicije, poslanika dr. Franza Karaseka. Ta se je lotil z ljubeznijo dela in je sedaj organiziral odsek VII. prosvetnega ministrstva. Tako se je nova kulturna pobuda razvila v štiri oddelke novoustanovljenega oddelka.

Poslanik dr. Karasek je v Helsinkih v svojem predavanju med drugim povedal tudi tole:

● Kulturna izmenjava za Avstrijo ni nobena notirna cesta. Smo za pristno liberalizacijo (sprostitve) kulturnih odnosov.

● Uprava naj bi se čuvala na kulturnem poprišču vse vpreči v svoj voz. Nikakor ne bi smela ovirati zamisli inštitucij in poedincev ali jih spravljati v red, marveč naj bi jim dala priložnost, da bi lahko razvili vse svoje zmogljivosti.

● Avstrije ne vodijo pri sklepanju kulturnih pogodb nobeni dogmatični preudariki. Odločilna pri tem so izključno vprašanja smotnosti.

● Avstrija pozdravlja vsak razvoj, ki vodi v smeri odprtih mej in pri tem stavlja malo ovir idejam in ljudem med Vzhodom in Zahodom.

Dr. Franz Karasek je zaključil svoj govor z opozorilom na aktivno politiko v donavskem prostoru, s katerim jo vežejo bogate zemljepisne, zgodovinske in politične stične točke.

26. OKTOBER V PRIHODNJE PLAČAN NARODNI PRAZNIK

Avstrijski narodni praznik 26. oktobra bo letos in v bodoče plačan dela prost dan. To je odločilo v petek, 26. maja, po večmesečnih razpravljanih zvezno predstojništvu Avstrijske ljudske stranke. Tako je prodrlo stališče OeAAG (Zveza avstrijskih delavcev in nameščencev), proti onemu Gospodarske zveze.

žali vsakršnih potez, ki bi sedanjo vojno živcev spremenile v vročo vojno, za katero ne more nihče domnevati, koga bi vse zajela.

Odhod vojakov sedmih dežel pa seveda ne more avtomatično pomeniti, da bo prišlo na Srednjem vzhodu do vojne. Verjetno bosta obe strani dobro premislili, preden se bosta lotili dejanja, ki bi prisililo varnostni svet, da uporabi proti napadcu silo, če ne bo ustavil napada. Vendar je postal spor med Izraelom in arabskimi deželami po umiku čet Organizacije združenih narodov resnejši. Obenem je sprožil ponovno razpravo o mirovni operaciji Združenih narodov. Zahod bo verjetno vztrajal pri svojih zahtevah, da končno rešijo sklop teh operacij in sprejmejo ustrezen dokument, česar pa mnoge dežele niso pripravljene storiti. Upravičeno namreč pripominjajo, da se je mogoče o mirovni operaciji dokončno pomeniti šele v položaju, ko bodo lahko govorili o globalni varnosti.

U TANTOVA POSLANICA ŽENEVSKI KONFERENCI

V palači narodov v Ženevi se je pred kratkim svečano začela druga mednarodna konferenca Mir na zemlji (Pacem in terris), s katero se zavzemajo za prenehanje bojev in za mir v svetu.

Glavni tajnik OZN U Tant se zaradi dogodkov na Srednjem vzhodu ni mogel udeležiti konference. Udeležencem je poslal poslanico po televiziji. S pomočjo satelita so jo neposredno sporočili konferenci.

V sporočilu odbora strankinega predstojništva je rečeno: »Pri preudarjanju argumentov (dokazov) je prevladovala želja, naj bi avstrijskemu prebivalstvu prešel 26. oktober v zavest, da je to praznični in ne delovni dan.«

Načelno je treba imeti pred očmi dejstvo, da bomo morali napeti vse sile, ki naj bi avstrijskemu gospodarstvu, kljub v mednarodni primerjavi velikem številu plačanih praznikov, ohranili zmoglost tekmovanja. Avstrija bo imela sedaj — z narodnim praznikom 26. oktobra — kar 13 praznikov letno.

Petkovo sejo predstojništva Avstrijske ljudske stranke (trajala je poldrugo uro, edina točka dnevnega reda je bila narodni praznik) je pričel zvezni kancler dr. Josef Klaus z referatom o situaciji (polažaju) pogovora o narodnem prazniku. Kancler kakor tudi glavni tajnik Avstrijske ljudske stranke dr. Withalm sta se izjavila za plačan praznik.

Predsednik Avstrijske gospodarske zveze ing. Sallinger in vodja Zveze avstrijskih delavcev in nameščencev (OeAAB) dr. Maleta sta za tem podala različni stališči. V diskusiji pa se je večina izrekla za plačan, dela prost dan — praznik; glasovanje o tem je izostalo.

Značilno je bilo prevladajoče mnenje v predstojništvu vladne stranke: politična nujnost je važnejša kot pa gospodarski pomisleki.

PREGLED NA AVSTRIJSKIH MEJAH OLAJŠAN

Pregled potnikov (kontrola) na avstrijskih mejah bodo v prihodnje bistveno poenostavili.

Novi zakonski osnutek, katerega je predložil notr. minister dr. Franz Hetzenauer, je sklenil ministrski svet v torek, 30. maja. Po tem zakonu bodo odstranili dvojno kontrolo (pregled) po orožnikih in carinikih. V prihodnje bodo tak pregled opravljali le cariniki, to je pregledovali bodo tudi potne liste domačinov in tujcev.

Tako upa notranji minister, da bodo s tem dosegli olajšanje in hitreje delovanje obmejnega prometa ter varčevanje osebja. Avstrija ima tačas okoli 450 do 500 obmejnih prehodnih postaj, ki so vse dvojno zasledene.

Novi zakon o obmejnem pregledu, ki ga je vlada na torškovi seji sklenila, odstranjuje še drugo pravno oviro. Tako so smeji cariniki doslej zasledovati le carinske pregreške. To se pravi z drugimi besedami povedano, da carinik človeka, ki je nezakonito prekorajčil avstrijsko mejo, ni smel aretirati, če le-ta ni bil tihotapec.

V zakonu o pregledu na avstrijski mejah, ki velja odslej v polnem obsegu, so samo tri omejitve: Te pa so:

● Na Predarlškem ni nobene spremem-

SLOVENC

doma in po svetu

80-letnica slikarja Franceta Zupana

Ko je pred kratkim obiskal poročevalec Bogdan Pogačnik jubilarnta slikarja Franceta Zupana, da bi mu čestital k njegovi 80-letnici, je živahno odgovoril: »Ne, osemdeset jih bom šele novembra. O starosti še nočem nič slišati; pogosto še ponoči vstanem ter začnem slikati.« Na kuverti v njegovem stanovanju je poročevalec bral. »Umetniški klub mladih, Ljubljana, SHS«, na katalogu njegove prve razstave leta 1910 pa se je znova pojavila osemdesetletnica, čeprav ne njegova: »V proslavo osemdesetega rojstnega leta Njegovega veličanstva cesarja Franca Jožefa I. in 80 let upodabljaajoče umetnosti na Slovenskem.«

Ko so sedaj v Mestni galeriji v Ljubljani slavnostno odpirali njegovo jubilejno razstavo, se je slikar pojavil z belim nageljčkom v roki. Zupanovo slikarstvo je predmetno otipljivo, po začetkih impresionistično, v drugem ekspresionistično, močnokoloristično. »Barvni realizem — so zdaj odkrili, a sam slišim to prvič,« je odkimal Zupan. »Bolelo me je, če so mi včasih očitali, da sem epigon impresionistov ali katerekoli druge smeri, ker nisem. Krajini tudi enostavno ne prenašam iz narave, ampak na podlagi skic doma komponiram. Skušam iti naprej s časom, nočem biti starokopiten. V načelu tudi zoper abstrakcijo nisem, saj sem se celo v tem poskušal, samo človek ne more v nekaj kar skočiti...« A kot je navezan z vsemi koreninami na domačo Ljubljano, tako ga tudi nemirna znatiželjnost žene pogosto na potovanja. Poleg Jugoslavije je obiskal Anglijo, Prago, Pariz. Eno izmed njegovih del so odkupili v berlinski galeriji; na Dunaju pa so ga sprejeli v članstvo znanega umetniškega združenja Hagebung. Nagrada mesta Ljubljane, ki jo je dobil prav te dni, je samo eno zaslužno priznanje več.

Na Dunaju razstavljajo dela Josipa Plečnika

V avstrijskem društvu za arhitekturo so v soboto, 27. maja, odprli reprezentativno razstavo ljubljanskega arhitekta Josipa Plečnika ob desetletnici njegove smrti.

Na tej razstavi z naslovom »Dunaj—Praga—Ljubljana« je razstavljenih kakih sto fotografij, na katerih je zelo plastično prikazana ustvarjalnost tega genialnega arhitekta svetovnega slovesa. Številna mogočna poslopja, zgrajena ob koncu minulega in v prvih desetletjih sedanjega stoletja v glavnih mestih Avstrije, Češkoslovaške in Slovenije so po zaslugi Josipa Plečnika zdaj velike zgodovinske vrednosti.

Razstavo Josipa Plečnika, ki so jo priredili v okviru dunajskih svečanosti tednov 1967, je odprl direktor tega znanega festivala Baumgartner v navzočnosti številnih predstavnikov dunajskega kulturnega življenja in jugoslovanske veleposlaništva na Dunaju.

Pesem mladih pevcev

Na tretjem srečanju mladih pevcev je te dni zapelo v ljubljanski Festivalni dvorani 2700 članov 48 pevskih zborov. Na prireditvi je prejel priznanje za štiridesetletno glasbeno delo Makso Pirnik.

Slovenski študent prejel mednarodno likovno nagrado

Pred kratkim so v Modeni zaprli vsakoletno razstavo študentov vseh italijanskih likovnih akademij. Eno od treh enakovrednih denarnih nagrad za slikarstvo je prejel Matjaž Vipotnik, slovenski študent drugega letnika akademije Brera v Milanu. Tempera, za katero je bil nagrajen, se imenuje »Zeleni prostor«. Je nekakšen zaključek obsežnejšega ciklusa »Mlini«, v katerem se Matjaž Vipotnik spoprijema s problemom statičnega in dinamičnega prostora in skuša v relaciji med njima, to je v gibanju, vzbuditi pričujočnost četrte dimenzije na sliki. Na razstavi v Modeni je mladi likovnik že lani prejel isto nagrado za tempero »Dvajseto stoletje«, na slikarski in grafični razstavi v Abbiategrasso (Milano) pa, prav tako lansko leto, zlato medaljo za grafiko »Atomi«.

be, kajti že sedaj je veljal poseben ukrep, po katerem pregledujejo cariniki potne liste.

● Na onih mejah, ki so proti Avstriji trdno zaprte (torej na mejah proti našim vzhodnim sosedom), bo ostala še dvojna kontrola po orožnikih, odnosno državni policiji in carinikih.

● V izredno težkih socialnih primerih bodo orožniki na svojih obmejnih postojankah še nadalje ostali v službi, to pa na primer tedaj, če ima uslužbenec v neposredni bližini svoje stanovanje in se zaradi njegove višje starosti ne bi smelo zahtevati, da bi opravljal službo na drugem kraju.

IZ ZVEZE PEVSKIH DRUŠTEV:

Pevsko društvo iz Domžal bo gostovalo v Škocijanu

(Koncert v soboto, dne 10. junija 1967, o b 8. uri zvečer)

Društvo zrelih pevovodja, ki jih vodi izkušeni pevovodja, društvo iz industrijskega kraja v Sloveniji, bo pelo pri nas. Že s tem je napovedano, da bo ta koncert v mnogih ozirih za nas zanimiv. Navajamo nekaj točk: Zrele pevke in pevci — torej zbor, ki že dolgo vrsto let goji petje, in se bo to pokazalo pri petju v polnih glasovih, v čistem zadevanju in obvladanju raznih načinov podajanja.

Pevovodja, ki je ob glasbi raste in se razvijal, ki v njem muzika živi in zato tudi more izzvati pri svojem zboru one kvalitete, ki razvamejo pri poslušalcih sodoživljanje in sočustvovanje s pevci, s pesnikom in s komponistom. Iz industrijskega kraja: vsi so kakorkoli zaposleni, vezani, marsikateri obloženi s hudim delom, vendarle je ljubezen do lepega petja, do glasbene kulture tolikšna, da žrtvujejo pičli prosti čas zanj. Posebno to je za nas, za naše pevce, ki so vsi v enakih in podobnih razmerah, spodbuda za vztrajno nadaljevanje poti, ki smo jo nastopili v svet harmonij in melodij naše pesmi.

Če pridejo med nas visoko kvalitetni zbori, znani po svojih uspehih in znamenitih

pevovodjih, je to za naše kulturno življenje gotovo velikega pomena in se smemo tega vedno veseliti. Pa tudi zbori, ki nimajo že vnaprej takšnega slovesa, so za nas zanimivi: stojijo nam celo nekoliko bliže, njih delovanje se nam kaže kot ideal, ki se zdi dosegljiv tudi zborom v naših, kulturno borbinih razmerah. Zavedamo se pri tem, da imajo zbori v Sloveniji, posebno v večjih krajih, kot so Domžale, vendarle možnost večje izbire — osnove za zbor so s tem že bistveno drugačne kot pri nas, kjer le težko zbereš zadovoljivo število glasbeno obdarjenih deklet in fantov. Toda take in podobne razlike lahko še in še naštevamo, eno ostane kot bistven pogoj zborovega petja tu in tam, v takih in drugačnih razmerah: to je požrtvovalnost članov zborov.

Življenjski jubilej zaslužnega prevajalca dr. Ferdinanda Kolednika

Slovenski rojak dr. Ferdinand Kolednik, ki živi danes v Podgorju v Rožni dolini, je slavil pred kratkim svojo šestdesetletnico. Dr. Ferdinand Kolednik je tista prevajalska plodovita osebnost, ki skrbi za razširjanje slovenske literature, zlasti Josipa Jurčiča in Frana Saleškega Finžgarja.

Rodil se je 24. maja 1907 v Mariboru. Po srednji šoli je končal teološke študije in postal duhovnik (menih); kot župnik je služboval v Dalmaciji. V drugi svetovni vojni so ga Nemci zaprli in je tako okusil strahote gestapovskih ječ. Po letu 1948 ga najdemo v Ameriki, kjer je tri leta živel kot misijonar pri Indijancih v Ekvadorju. Leta 1953 se je vrnil v Evropo.

Leta 1938 je dr. Franceta Kolednika Francoska akademija odlikovala z zlato kolajno, a leta 1950 ga je društvo kanadskih pisateljev sprejelo kot edinega Slovenca v članstvo le tega, medtem ko ga je leta 1966 imenovala rimska akademija za dopisnega člana. In vprav zaradi teh njegovih velikih paslug za našo književnost na torišču prevajanja ga je letos društvo književnih prevajalcev Slovenije izvolilo za svojega častnega člana.

V njegovem prevodu je leta 1938 izšlo Jurčičevo delo »Jurij Kozjak« že v petih francoskih izdajah. Ta spis je prevedel tudi v italijanščino in sicer leta 1947, v angleščino leta 1953, v nemščino 1959 leta. V Kanadi je izšel leta 1965 Kolednikov prevod »Sosedovega sina« v samostojni knjigi,

Domžale nam na Koroškem niso povsem neznane — od lanskega leta naprej vsaj ne. Tam deluje kot župnik in kot skladatelj g. Matija Tomc, čigar skladbe tudi pri nas naši zbori tako radi prepevajo. Tomc nas je lansko leto s svojim zborom na Koroškem obiskal, v Šmihelu nad Pliberkom in v St. Janžu v Rožu, ko je prišel semkaj na izlet. Vsem, ki so slišali Tomčev zbor, je postalo to posebno doživetje; še danes govorimo o njem. No, na uho povedano — mnogo pevcev društva »Svoboda« iz Domžal je tako požrtvovalnih, da sodelujejo pri obeh zborih. Tako torej si tudi od koncerta v Škocijanu lahko obetamo najlepše užitke.

Priditelj Malo se je že treba odtrgati vsakdanjemu redu, pa kaj dela posebno mladina ob sobotah zvečer? Kjer nimajo starega družinskega sobotnega večera, ga ne morejo bolje urediti, kot da si privoščijo lep umetniški užitek ob lepi domači pesmi, kakor jo morejo zapeti navdušeni pevci. Saj je to za nas izredno ugodna prilika, posebno za Škocijan, St. Vid, Sinčo ves, Dobro ves — za vso Podjuno in še za Rož, vsaj za Spodnji Rož — da se spet naučimo očarujoče lepote naše pesmi.

še prej, to je leta 1962, pa je to Jurčičevo povest prvo priobčil montrealški časopis »Le Bulletin des agriculteurs«.

Najbolj prevajana slovenska povest »Jurij Kozjak« je bila doslej prevedena že v 46 tujih jezikov, med temi so tudi: kitajski, novogrški, vietnamski, portugalski, arabski, retoromanski in številni drugi malo znani tuji jeziki. Seveda gre pri tem za prevode prevodov, kar je še posebno zanimivo. Prevodi so bili narejeni po Kolednikovem francoskem ali angleškem prevodu in zvečine opremljeni z njegovo spremno besedo o slovenski književnosti in o delu Josipa Jurčiča. Kot smo že prej omenili, je dr. Kolednik prevod opremil večidel s svojo spremno besedo, kjer predstavlja Jurčičevo delo in pravi, da imamo Slovenci odlične, akoravno neznane pisatelje.

V nemščino je prevedel med drugim tudi Jurčičevega »Desetega brata« (Der zehnte Bruder) ter Finžgarjev roman »Pod svobodnim soncem« leta 1963, pod naslovom »Iztok«, in še dve Finžgarjevi povesti: Dekla Ančka« in »Strici«.

Zadnje čase je prevedel v francoščino deli dveh znamenitih slovenskih pisateljev, in sicer roman »Pod svobodnim soncem« Frana S. Finžgarja, in dramo »Potopljeni svet« Ivana Cankarja. Ti dve stvaritvi pa zaenkrat še nimata založnika. Poleg teh velikih del je dr. Kolednik prevedel iz slovenščine še vrsto manjših spisov v francoščino, angleščino in nemščino.

in se z lastnimi močmi niso mogli braniti velikodušno svetovali, naj se zaupajo Frankom, ki jih bodo poslej branili. Ta nasvet da je Karantancem bil všeč in so s Franki naredili zavezo ter hkrati dali talce: Gorazda, Borutovega sina, in Hotimira, bratovega sina.

Tako so Bavarci, ki so se pridružili slovenskim četam in Obre pomagali pognati v beg, izkoristili svojo pomoč ne samo za lastno nadvlado, marveč tudi za frankovsko nadvlado. Spis o »spreobrnitvi Bavarcev in Karantancev« posebej poudarja, da so Bavarci »zaobljubili Karantance ter jih podvrgli podložništvu vladarjev (frankovskih), enako tudi njihove sosedo, Slovence izven Karantanije. In nato so dvedli s seboj talce na Bavarsko. Med temi je bil Borutov sin, Gorazd po imenu, za katerega je prosil njegov oče, naj se vzgoyi krščansko in napravi iz njega kristjana. In tako se je zgodilo. Isto je zahteval za Hotimira, sina bratovega«.

Tako je pobuda za pokristjanjenje mladih slovenskih knezov izšla, kot se izraža zgodovinski vir, od samega slovenskega vladarja. Gorazdu je potem, po očetovi smrti, sporoča vir, bilo dovoljeno vrniti se h Karantancem, ki jim je namesto očeta vladal tri leta. Po njegovi smrti pa je po istem viru prestol in knežji naslov podelil kralj Pipin Hotimiru.

Prav ta dostavek pa izpričuje, da so Gorazdu dovolili vrnitev Bavarci in je bil njihov (bavarski) vazal, Hotimiru pa Franki in je bil frankovski vazal (podložnik).

Ob tem kratkem, tako skopem sporočilu o pokristjanjenju karantanskih knezov se (Dalje na 8. strani)

Sodobni kulturni

 portret

Miodrag Ibrovac

Miodrag Ibrovac je eden največjih prijateljev Slovencev med srbsko inteligenco. Vrednost njegovega prijateljstva je v izredni vrednosti moža kot znanstvenika in človeka. Rodil se je leta 1885 v Gornjem Milanovcu. Na beograjsko univerzo je prišel v usodnem letu 1903. Študiral je književnost, srbsko in tuje, zlasti francosko. Imel je srečo, da sta mu bila učitelj Bogdan Popović in Jovan Skerlić. Ta šola in pozneje študij v Franciji sta utrdila v njem čut za lepoto, spoštovanje resnice, navdušenje za raziskovalno delo, kritičnega duha, dala sta mu erudicijo, znanstveno metodo, široko obzorje, čvrst sintetični koncept in izbran slog. Te odlike so se prepričevalno uveljavile že v prvem velikem delu, obsežni disertaciji o znamenitem parnasovskem pesniku de Heredii, s katero je 1923 doktoriral na Sorboni. Pri tisti sijajni »obrambi« je bilo navzočih več Slovencev. Najkompetentnejša francoska kritika — navadno vzdržna v izrazu — je to delo pohvalila v superlativih: »ena najboljših književnih tez, branjenih na Sorboni«; »ta disertacija, delo inozemca, je enakovredna najboljšim, kar so jih napisali Francozi«. Velika zgodovina francoske književnosti Bédierja in Hazarda ga navaja na prvem mestu v bibliografiji za proučevanje celotne parnasovske šole. Francoska akademija je temu delu prisodila nagrado, ime Ibrovca je postalo znano po vseh deželah, kjer študirajo francosko književnost. Leta 1924 je Ibrovac postal profesor na beograjski univerzi. V naslednjih letih je nastalo nešteto daljših in krajših razprav, esejev in javnih predavanj, v katerih je seznanjal svojo domovino s književnostjo, kulturo in življenjem Francije.

Na vsej dolgi znanstveni in pisateljski poti, ki se je začela, ko je bil sedemnajst let star in ki danes še nikakor ni sklenjena — pred kratkim je v Beogradu izšel celotni prevod Pascalovih »Misli« s predgovorom — ga je domača književnost prav tako močno privlačila kot francoska. Tudi likovna umetnost je njemu, občudovalcu in prijatelju Meštrovici, vedno intimno blizu. Bil je tudi sourednik nekaterih najvažnejših beograjskih književnih časopisov, tako »Srpskega književnega glasnika« in »Stranega pregleda«, ki mu je bil tudi soustanovitelj. Uredil je več zbornikov in zbirk.

Nikdar ni temu oboževalcu lepote zgodovinarju francoskega Parnasa in elegantnemu stilistu nikak akademizem zastiral pogleda za sodobne, kakorkoli nove smeri v pesništvu. Tako je v Antologijo iz leta 1935 z veseljem sprejel Kosovelovo »Ekstazo smrti«, pesmi Klopčiča, Seliškarja in drugih tedaj mladih.

Če se je kdo s čistim srcem približal Slovincem, je bil to on. Čutil je razlike in raznoličnost kot bogastvo, cenil je vrednost, kjer koli jo je videl. Velika razlika med mnogimi, ki so sicer tudi bolj ali manj intenzivno delali za zblizanje in združitev, in njim je v tem, da se je spontažno želel resnično seznaniti s Slovenci, da je užival slovensko kulturo, da je razumel naše probleme in muke — in jih je mnogokrat čutil kot svoje. Ganljivo je, s kakšno prizadetostjo in s kolikšnim poznanjem problemov se je kot jugoslovanski zastopnik na evropskih manjšinskih kongresih potegoval za pravice Slovencev v Avstriji in Italiji, v tesnem sodelovanju z dr. Josipom Vilfanom, dr. Besednjakom, dr. Pretnarjem. Tudi pisal je o jugoslovanski manjšini pod Italijo.

Najbližji pa je njegov odnos do slovenstva brez dvoma v sferi poezije, književnosti. Da je med 108 pesniki, kolikor jih v celoti šteje njegova Antologija, 26 Slovencev, je značilno; važnejše pa je, da je Ibrovac to poezijo proučeval, res poznal, užival in ljubil. Vedno je iskal znanec in prijatelj med Slovenci, poročal je — tudi izven antologije — o župančiču, o Prijatelju in drugih slovenskih književnikih. Najznamenitejše in najobsežnejše pa je tisto, kar je napisal o Jerneju Kopitarju, o področju, ki je bilo dotlej pri Slovencih dokaj slabo znano. Ibrovčeva 150 strani dolga razprava »Kopitar in Francozi« je vzor take študije, ki na podlagi vsega dostopnega, z ljubeznijo in neskončno prizadetostjo zbranega gradiva nazorno osvetljuje osebo in predmet.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Mestno gledališče v Celovcu bo imelo od petka, 9. junija, do četrтка, 15. junija, sledeči spored:

PETEK, 9. junija, ob 19.30: Don Giovanni, opera Wolfganga Amadeusa Mozarta. To je zadnja predstava te opere. Velja prosta prodaja vstopnic in abonma. — SOBOTA, 10. junija, ob 19.30: Die Kaktusblüte (Kaktusov cvet); veseloigra Pierra Barilleta in Jeana-Pierra Grédyja. Delo bodo uprizorili poslednjič, in sicer velja prosta prodaja vstopnic in abonma. — NEDELJA, 11. junija, ob 19.30: Glückliche Reise (Srečno potovanje); opereta Eduarda Künnekeja. Tudi to predstavo bodo uprizorili poslednjič v letošnji gledališki sezoni. — TOREK, 13. junija, ob 19.30: Der Zigeunerbaron (Baron cigan), opereta Johanna Strauša. Poslovilna predstava pevke Gudrun Volkert. — SREDA, 14. junija, ob 19.30: Gute Geschäfte (Dobri posli); veseloigra Hansa Schuberta. — ČETRTEK, 15. junija, ob 19.30: Das Land des Lächelns (Dežela smehljaja), opereta Franza Leharja. Poslovilna predstava pevca tenorista Tiborja Kelena.

S tem programom končuje celovško Mestno gledališče letošnjo gledališko sezono za leto 1966/67.

Poletna igralna sezona pa se prične 28. julija in bo trajala do 27. avgusta. Predstave se bodo pričele vsakokrat ob 20. uri zvečer.

DR. METOD TURNSEK:

Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

(IV. nadaljevanje)

2. Prva krščanska doba

Zgodovinski vir, ki nam sporoča o pokristjanjenju slovenskih Karantancev, je spis o »Spreobrnitvi Bavarcev in Karantancev«, nastal okrog 870. Ta spis podrobno sporoča, da so Obri s sovražno silo začeli težko pritiskati na Karantance, ki jim je vladal knez Borut. Ta je dal proti Karantancem se pomikajočo obrsko vojsko naznaniti Bavarcem ter jih prosil, da bi mu prišli na pomoč. Ti so takoj prišli in pomagali Obre. Drugi vir, Letopisi bavarskega naroda, pa pravi, da je knez Borut zbral, kolikor je mogel, lastnih sil. Ko pa te niso bile kos številnemu sovražniku, je knez Borut pripeljal bavarsko vojsko. Bavarci so kljub porazu ob Lechu leta 743, ko so morali priznati frankovsko nadvlado in formalno postali del frankovske države, še stvarno bili neodvisna dežela in so razpolagali z veliko mero politične svobode in moči in torej še vedno bili sposobni nuditi vojno pomoč, ki so jo Karantancem zaradi zavezništva tudi bili dolžni.

Prišli so torej in Karantancem v stiski pomagali. Toda svojo pomoč so dobro izrabili. Ne samo da so s tem tudi od svoje dežele odvrnili obrsko nevarnost, marveč se jim je hkrati nudila tudi možnost, da razširijo svoj vpliv in svojo oblast na vzhod in tako okrepijo svoj položaj proti težnjam frankovskih vladarjev, takrat majordomov,

Pipina in Karlmana. Po skupni znagi nad Obri so Bavarci kneza Boruta, ki ga Letopisi bavarskega naroda označujejo kot »izredno modrega moža in vrlega bojvnika«, pripravili do tega, da so Karantanci priznali nadvlado bavarskih vojvod in frankovskih kraljev. V dokaz podreditve pa so Bavarci zahtevali od Karantancev talce, med njimi člani karantanske knežje dinastije.

Prav to dejstvo pa govori, da se podreditve ni izvršila prostovoljno, marveč nasilno, da so se zmagoviti Karantanci uprli bavarski nadvladi in je utegnili priti tudi do spopada med obema zaveznikoma in da so v tem spopadu Bavarci zgrabili najpomembnejše mlade kneze, kot Borutovega sina Gorazda in njegovega nečaka Hotimira. Knez Borut se je verjetno šele tedaj uklonil, ko je uvidel, da slovenska vojska, izčrpana v bojih z Obri, ne more tvegati nadaljnega spopada z verolomnim zaveznikom, sovražnikom sredi dežele. Značilno je poročanje bavarskega letopisa, češ da se podreditve ni izvršila nasilno, marveč na bavarsko prigovarjanje in da so Karantanci po skupni znagi nad Obri Bavarce smatrali za svoje rešitelje, da so se z njimi svetovali v državnih zadevah in imeli vse za prav, kar so Bavarci odločili. Tako so tudi Bavarci Karantancem, ki so tolikokrat okusili nemilo usodo (od strani Obrov)

OBJAVA

Prijave za I. razred gimnazije so ustne v pisarni ali pa pismene na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slovenen in Klagenfurt, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Potrebni dokumenti so:

1. Rojstni list.
2. Spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.
3. Dokaz avstrijskega državljanstva.
4. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na ravnateljstvo gimnazije.

Sprejemni izpiti za I. razred so prvi dan velikih počitnic, to je v soboto, 8. julija 1967, ob 8. uri zjutraj na šoli.

Sprejemni izpit za I. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo in sicer za 4. šolsko stopnjo predvidena snov.

V zadevi vstopa v višje razrede pa je nujno potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Ravnateljstvo

NOV SLOVENSKI DOKTOR

Na Dunaju bo promoviral 12. junija 1967 naš rojak Jožko Buch za doktorja zdravilstva. Njegovega študijskega uspeha se veselimo tudi koroški Slovenci ter mlademu doktorju iskreno čestitamo.

Jožko Buch vodi kot predsednik tudi Klub slovenskih študentov na Dunaju.

ST. JAKOB V ROŽU — RIM

(Promocija)

Z veseljem smo prejeli vest, da je naš rojak Andrej Kajžnik, dne 24. maja t. l., promoviral na Gregorijanski univerzi v Rimu za doktorja bogoslovja.

Mlademu doktorju iz srca čestitamo. S tem našim veseljem se povezuje tudi upanje, da bi se kmalu zopet vrnil med naše ljudstvo, saj čaka nanj mnogo dela!

ST. ILJ

(Materinska proslava)

V nedeljo, dne 11. junija 1967, bo ob pol treh popoldne v farni dvorani v St. Ilju ponovitev proslave materinskega dne.

Sporod: Deklamacije in tri igre.

Sodeluje tudi mešani pevski zbor.

Vljudno vabijo mladi igralci iz Bilčovsa.

NOVA MAŠA V ŠKOCIJANU

V nedeljo, 18. junija, ob pol desetih popoldne bo daroval v naši fari g. Tomas Valakodiyil, salezijanski duhovnik, katerega je podpirala v študiju naša fara, svojo novo mašo.

Ta izredna cerkvena slovesnost bo samo ob lepem vremenu pred farnim domom; v slučaju slabega vremena pa bo v farni cerkvi.

Vabljeni od blizu in daleč!

MAŠNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU,

Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

SIEMENSOV TRIPLOŠČNI ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK

s pečico, opremljeno s pripravo za stalno enako toploto prej 2950 šil. šil. 2.180.-

Hladilniki 130 litrov šil. 1.980.-

nudi trgovsko podjetje **Blazej**

v kratkem tudi v PLIBERKU, LIBUČAH, 9150 Bleiburg, telefon 0 42 35 - 302

Znan za čedne dečlske obleke

SATTLER na Heuplatz
Klagenfurt — Celovec

TISKARSKEGA VAJENCA ČRKOSTAVCA

sprejme za svoje tiskarsko podjetje Družba sv. Mohorja v Celovcu. V poštev pridejo fantje iz slovenskih družin z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo. Zaradi strokovnega izpita naj se čimprej prijavijo in sicer v pisarni Mohorjeve tiskarne.

Pri nas na Koroškem

Mladi slovenski izseljenec ostal v svetlem spominu

Zanimiv članek v Fränkische Landeszeitung:

V hiši okrožnega pekovskega mojstra Ernsta Beyerja so nedavno prav natihoma proslavili domač praznik. Praznik veselja in snidenja. Po dvaindvajsetih letih je prišel na obisk prijatelj pekovskega obrata, 40-letni Slovenec Jožef Urank s Koroškega. Stari spomini so oživeli, pričujoče slike pa so bile neme priče težkih časov, med katere so se vrinile tudi prijetne urice.

Dne 3. marca leta 1943, Jožef Urank se še dobro spominja, je stal pred pekarno mojstra Ernesta Beyerja plah, suhljat (tehtal je komaj 35 kilogramov), petnajstleten deček; kajti nekaj mesecev pred tem je doživljal strahovite čase. Kako je mogel namreč boječi fantiček vedeti, da se bo tu učil za pekovskega vajenca in preživel del svoje mladosti.

Pri nekem ljudskem štetju na Koroškem so označili Urankovo družino za »sovražnika države«, njih domačijo razlastili, družino pa s številnimi drugimi sotrpini ločili in nasilno pregnali. Izseljevanje se je začelo: usoda je pregnala Jožefa Uranka s transportom, v katerem je bilo preko tisoč mož in žena, v taborišče na Hesselbergu pri Dinkelsbühlu. Jožefovega očeta, njegovega brata in sestro pa so poslali v koncentracijsko taborišče Dachau.

Fanta Jožefa je po dolgih ovinkih in posredovanjih zaneslo v Neustadt k okrožnemu pekovskemu mojstru Ernstu Beyerju. V tistem času je pekarno vodila njegova žena Betty sama. Njen mož je bil namreč v vojski kot na tisoče drugih prebivalcev.

Tako naj bi se Jožef izučil za peka, rokodelstvo, ki ga pravzaprav ni nič zanimalo, ker je fant hotel ostati kmet; ampak odkrito rečeno, kdo pa je takrat še vprašal koga, ali si sposoben za ta ali oni poklic.

V pekarni pa so se vsi čudili mlademu, majhnemu fantičku, ki je tedaj komaj se-

gal do mize. A kljub vsemu temu je bil dečko prav sposoben pek-rokodelc, kateremu se je poklic počasi priljubil. Seveda je bil mladi Jožef vesel in zadovoljen, da so ga domači sprejeli kot svojega družinskega člana.

Jožef pa je v tistih časih doživljal v Nemčiji tudi svetle trenutke, čeprav njegova pot ni bila z rožicami posuta. Tako se spominja, da ni smel obiskovati poklicne nadaljevalne šole, in so se oblasti neznanosko zgražale, ko ni hotel služiti vojake. Samozavestni fant je tedaj izjavil, da ne ve, za koga naj bi se boril, saj je bil označen za »sovražnika države«; zaradi slovenskega jezika in porekla pa torej ni spadal v rasno teorijo tedanjih močotcev, z njegovimi sorodniki pa so ravnali kot z najhujšimi zločinci.

Jožef, tedaj so ga namreč klicali »Jozl« je našel v pekovskem obratu rojake, ki so delali tam. Do konca vojne so živeli v Neustadtu in dočakali tu polom in zmešnjave le-te, katere Slovenci še dandanes ne morejo pozabiti, tako so jih tišči dnevi pretresli v dno duše.

Po vojni se je vrnil na svoj dom, katerega danes oskrbuje z vso ljubeznijo. Tudi njegovi starši, sestra in brat so se zopet srečno vrnili.

Ostale pa so prijateljske vezi med njegovo družino — medtem je Jožef vzel za ženo dečko iz svojega slovenskega kraja, Galicije — in družino Ernsta Beyerja. Šele lani sta obiskala zakonca Ernst Beyer »Jozl« v njegovem domačem kraju. In ko je Jožef nedavno, po dvaindvajsetih letih ponovno stal pred vrati pekovskega obrata v Neustadtu, so ga tam sprejeli kot »izgubljenega sina«.

Prijateljstvo pa bo ostalo, kajti obe družini vesta, da vse, kar je bilo dobrega, ne sme biti pozabljeno.

Tako piše nemški list.

sistov, vendar so s falzetom premostili vse kočljive višine tenorja.

Znan nam pa je oktet tudi po »četrtkovih večerih«. Drugače nastopa na raznih prireditvah in ljudskih igrah v Sloveniji. Letos pa so nastopili prvič v inozemstvu in sicer pri nas. Zapeli so nam v poldrugi uri trajajočem sporedu okoli petindvajset pesmi; bodisi narodne bodisi umetne, vse so zapeli umetniško dovršeno in s tako doživestostjo, da so se takoj priljubili domačinom. Nenhen aplavz, šopek rdečih nageljnov in hvaležno žareče oči so bili iskrena zahvala. Po sporedu so se »Bratje Pirnat« usedli še med ljudi, ki so še vztrajali v dvorani. Tako je ob skupnem petju in domačnosti potekal večer. Ura je bila že pozna, ko so se poslovili od nas. Obljubili so, da nas bodo še obiskali.

Ob tej priliki bi še opozorili druga koroška prosvetna društva, da jih tudi oni povabijo v svoje vasi na koncerte. Nobenemu ne bo žal, če jih bo slišal.

MELVIČE — PAZRIJE

(Obnovljena cerkev)

V lepi ziljski dolini je mnogo cerkva in kapelic, kar je izraz globoke vere in požrtvovalnosti naših prednikov. Z velikimi žrtvami so jih gradili v večjo čast božjo. Naša naloga pa je, da te spomenike žive vere in ljubezni ohranimo poznejšim rodovom, našim zanamcem.

Zelo potrebna obnove je bila podružna cerkev svetega Valentina v Pazrijah. Sedaj je restavriranje, hvala Bogu, končano in z veseljem lahko ugotavljamo, da se je obnova res posrečila. Treba je bilo novih klopov, novega tlaka, novih oken. Notranjo renovacijo z oltarji je prav okusno napravil A. Campidell. Obnova cerkve je stala 150.000 šilingov.

Tudi pokopališče je dobilo nov zid in primerna, lepo izdelana železna vrata. To je znašalo 40.000 šilingov. Farani so radi darovali in bodo še pomagali, da bomo s skupnimi močmi plačali stroške za to nujno in v zadovoljnost vseh faranov izvršeno delo.

PEVSKI KONCERT

V soboto, 10. junija, ob 20. uri bo pel v farnem domu v Škocijanu mešani zbor pevskega društva »Svoboda« iz Domžal.

Vse prijatelje naše pesmi vabi k udeležbi prireditelj Zveza pevskih društev.

VSI, KI BI RADI STORILI DOBRO DELO —

podprite s svojim prispevkom dozidavo šolskih prostorov in hišne kapele pri šolskih sestrah v št. Jakobu v Rožu.

S tem ste podprli vzgojo deklet — bodočih mater našega naroda. Vsak dar — tudi majhen bo hvaležno sprejet. Uvrstite se med število dobrotnikov, me pa vas bomo vključile v molitev.

Solske sestre

GRADEC — CELOVEC

(Poroka)

Minulo nedeljo je g. župnik Jože Adamič iz Lipe nad Vrbo v znameniti cerkvi cistercijanskega samostana v Reinu pri Gradcu poročil g. Zdravka Zwittera, prometnika v Gradcu, z gđ. Waltraud Pseiner iz Peggau. Priči sta bila dr. Vinko Zikulnig, zdravnik v Celovcu, in uradni graške agrarne oblasti Hans Wiesenhofer. Poročno mašo in obrede kakor tudi sledeče slavje so olepšali slovenski pevci-akademiki s prelepim petjem, pod vodstvom Hanzeja Gabriela, študenta Glasbene akademije na Dunaju. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova na novi življenjski poti.

Mohorjeva knjigarna v Celovcu

IMA SEDAJ TUDI NASLEDNJE KNJIGE:

Ob 25-letnici izhajanja Svobodne Slovenije je pred kratkim izšel jubilejni Zbornik Svobodne Slovenije za leto 1967. Od vseh dosedanjih zbornikov je najboljširnejši. Ima 440 strani in nad 100 ilustracij ter dve prilogi. Cena: 125.— šil.

Ivan Jontez: Jutro brez sonca, 273 str., vez. Knjiga je posvečena spominu ameriških vojaških letalcev, ubitih, ko je bilo njihovo neoboroženo vojaško prevozno letalo sestreljeno iz zraka nad slov. vasjo Koprivnik l. 1946. Cena: 65.— šil.

Franc Sodja C. M.: Meditacije, br., 103 str. Zbirka je razdeljena na pet oddelkov: Spomini (15 pesmi), Misli (16), Lesene jagode (15), Pred vrati pekla (13) in Sinjine (11). Umetniško in emotivno moč stopnjujejo tudi lesorezi. Meditacije, ki so zrastle iz tradicije, so podoba sodobnega sveta in izraz bolečega bitja človeka pred samim seboj in pred Bogom. Cena: 50.— šil.

Rafko Dolhar: Pot v planine, vez. 161 str. Pisatelj obuja spomine na gorske izlete. Knjiga je opremljena tudi z lepimi slikami naših gora. Cena: 115.— šil.

PRIPOROČA:

Knjigo RAK — bolezen naših dni. 248 str., vezano. Spisal dr. Jože Žitnik. Nad vse sodobna in potrebna knjiga. Kaj je rak? Kako nastane rak? Kako spoznamo raka? Vrste raka. Kako preprečujemo raka? Kako se rak zdravi? — Ne bojte se te knjige, čeprav se bojite raka! Cena: 36.— šil.

Dr. Janžekovič: Smisel življenja, 292 str., broširano. Opisuje mlademu človeku pomen nazor o smislu življenja in vsega, kar človek gradi. Podaja najosnovnejše resnice, ki so hkrati stebri krščanske vere. Priporočamo vsem izobražencem. Cena: 18.— šil.

KUPIMO

knjigi »Vetrinjska tragedija« in »Odpri grobov«. Kdor ju more odstopiti, naj jo pošlje na naslov Knjigarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, in navede ceno.

Družba sv. Mohorja v Celovcu
Viktringer Ring
9020 Klagenfurt

Klaus: Erfüllung des Staatsvertrages

»Im Verlaufe der zweistündigen Beratungen, die Montag im Bundeskanzleramt mit einer Delegation der Kärntner Parteien stattfand, erklärte Bundeskanzler Klaus, der in seinem Auftrag ausgearbeitete Entwurf eines Amtssprachengesetzes für Kärnten diene dazu, den Artikel 7 des Staatsvertrages zu erfüllen. Irgendeine Pression seitens Jugoslawiens oder der Sowjetunion sei zwar nicht erfolgt, doch sei Außenminister Tončič auf dem Boden der Vereinten Nationen auf dieses Problem angesprochen worden. Der Regierungschef vertritt die Auffassung, daß zwar eine Minderheitenermittlung, wie sie schon vor Jahren vom Kärntner Landtag gefordert worden war, eindeutig Aufschluß über die Zahl der Slowenen geben würde, doch werde eine solche Lösung von Jugoslawien und der slowenischen Minderheit, deren Vertreter demnächst nach Wien kommen werden, abgelehnt, so daß man auf diesen Weg verzichten wolle...

Auf jeden Fall müsse man Verwicklungen auf internationaler Ebene aus dem Wege gehen, wie sie durch Anwendung des Art. 35 entstehen könnten.«

»Die Presse«, 7. VI. 1967

Spor glede naftovoda Trst - Dunaj

Med tujimi petrolejskimi družbami in Avstrijsko petrolejsko upravo (OeMV) še vedno ni prislo do sporazuma glede graditve odcepa od naftovoda Trst—Ingolstadt pri Plöckenu na Koroškem proti Dunaju. Prav tako še ni bilo odločeno, ali bo nova petrolejska čistilnica postavljena na Koroškem ali na Štajerskem. Sama avstrijska vlada ne odloča o tem, ker gre beseda tudi tujim (ameriškim, francoskim, angleškim, nizozemskim, pa tudi italijanskim) družbam. Te naj bi bile udeležene pri graditvi naftovoda za 49 odstotkov kapitala, ostalih 51 odstotkov bi ostalo Avstrijski petrolejski upravi (ÖMV). Pogajanja vodi Avstrijska industrijska upravna družba — ÖIG.

Spor se je zapletel predvsem zaradi avstrijskega domačega trga, oziroma zaposlitve petrolejskih čistilnic. Dejansko obvladajo avstrijski petrolejski trg tuje družbe, ki imajo tudi petrolejske čistilnice s precejšnjo zmogljivostjo. Avstrijska petrolejska uprava si hoče zagotoviti ne samo tisti del trga, ki ga še obvlada, temveč hoče svoj vpliv še razširiti. Toda tuje družbe so pripravljene dati avstrijski družbi na voljo samo 5,5 milijona ton nafte za 6 let; rafinerija v Schwechatu, ki pripada Avstrijski petrolejski upravi, bi lahko predelala 5 milijonov samo za 6 let, medtem ko se tuje družbe nočejo obvezati glede dobav za kasnejši čas. Računajo, da bi Avstrijska petrolejska uprava leta 1970 lahko predelala samo krog milijon ton nafte, medtem ko bi Avstrija tedaj potrebovala najmanj 7 milijonov ton.

Takšne so ponudbe tujih petrolejskih družb za pogodbo z Avstrijsko petrolejsko upravo. Avstrijski listi pripominjajo, da bi njihovo sprejetje pomenilo okrnjene avstrijske petrolejske uprave, ki je poleg vsega eden izmed največjih davčnih obvezancev, saj je leta 1965 plačala državi 414 milijonov šilingov. Takšnih dohodkov pa Avstrija nima od tujih petrolejskih družb.

Televizija Ljubljana

PETEK, 9. junija: 17.20 Poročila — 17.25 New York od zore do mraka — reportaža — 17.55 TV obzornik — 18.15 Brez parole — mladinska oddaja — 19.00 V zanki — sovjetski serijski film — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.38 Slovenska popevka 67 — prenos — 21.50 On in ona, zgodba o vodi — kratka francoska filma — 22.25 Zadnja poročila.

SOBOTA, 10. junija: 17.55 TV obzornik — 18.15 Smoki — mladinska igra — 19.00 Vsako soboto — 19.20 Zdravstvuj Moskva — reportaža — 19.40 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.38 Krog z dvojko — humoristična oddaja — 21.38 Golo mesto — serijski, film — 22.35 Karlsruhe: Evropsko prvenstvo v standardnih plesih — prenos — 23.45 Zadnja poročila.

Nadaljnega programa nismo prejeli.

Oskrbovanje česna

Česen jesenske sadiitve je letos odgnal že v marcu, če je hladneje pa odžene v začetku aprila. V tem času prerahljavamo zemljo, da ne nastane skorja in da se zemlja ne bo preveč osušila. Korenje okopavamo kasneje, ko se razvijejo čebulice pri navadnem, in v času ko odganjajo stebela pri suličastem česnu. Sicer pa se število okopavanj ravna po stanju in zapleveljenosti zemlje.

Način okopavanja je odvisen od vrste sadiitve. Na velikih površinah okopavamo strojno. V gredah pa obdelamo vse ročno.

Najvažnejše za velik pridelek tržnih glavice je to, da zadržimo v zemlji zadostno količino vlage. V sušnih predelih SZ je v navadi zastiranje česna s prhlino, s šoto ali s kompostom, s plevami, s slamo ali z zelenjadnim listjem. Zastirajo po navadi že v jeseni, da zadržijo sneg, da se za nekaj stopinj ogrejejo površine gred, spomladi pa preprečijo nastanek skorje in presušitev talne površine. Debelina zastiranja je odvisna od vrste materiala; na splošno znaša 3 do 5 cm. Zastiranje vsekakor ugodno vpliva na višino in kakovost pridelka. Najbolj priporočljiv material je šota in kompost, medtem ko slama in slamnati gnoj predvsem spomladi ne prideda v poštev. Odgrabljanje zemlje od rastlin v času razvoja čebulic je brezpredmetno ali celo škodljivo.

V sušnih krajih je priporočljivo namakanje česna. Največ uspeha imamo z namakanjem v času razvoja glavice. V času dozorevanja pa je zalivanje in namakanje škodljivo, ker povzroči razpadanje ovoja glavice in razsutje strokov ter s tem zmanjšuje tržne vrednosti česna.

Na povečanje pridelka ugodno vpliva škropljenje nasada z 1 odstotno bordojsko brozgo proti peronospori (po potrebi ga 2 do 3 krat ponovimo).

Česen hitro dozori. Če ni pravočasno pospravljen, se z glavice izgubijo zaščitni ovoji in glavice se razsušijo. Tak prezrel česen nima tržne vrednosti in ni primeren za hranjenje čez zimo.

Pravi čas pobiranja česna nastopi takrat, ko nastopi porumenitev spodnjih listov in ko postane steblo uvelo in poleže. S porumenitvijo listov in s poleganjem stebela prenehajo ali se v pomembni meri ustavijo vse funkcije rasti in s tem tudi nadaljnja rast

glavice. To je pri nas v začetku julija. Če v tem času nastopi deževje, začne česen gniti, glavice počrnijo in stroki na novo poganjajo.

Česen povsod pobirajo ročno. Najprej ga izkopljejo z lopato ali z vilami in potegnemo iz zemlje. Nato ga za 2 do 4 dni razprostremo na njivi, da se na zraku in soncu posuši. Nadalje česen sušimo na podstrešju (podobno kot čebulo). Ko se česen osuši, odrežemo steblo 3 do 4 cm nad vratom čebulice, koreninice pa pustimo pri čebulici. Končno še glavice sortiramo in embalarimo. Seme hranimo na suhem, zračnem prostoru. Najprimernejša toplota za skladišče je od nič do tri stopinje Celzija.

Spravljanje suličastega česna se razlikuje od spravljanja navadnega česna. Najprej poberejo enostročne glavice in to 14 dni do 3 tedne prej kot čebulice. Pravi čas za pobiranje enostročnih glavice nastopi takrat, ko začne delno rumeneti listni vršički in ko se pojavi prvo poleganje stebelc. Če zamudimo pravi čas pobiranja, stebela poležejo in odpadejo, kar zelo otežkoči pobiranje.

V lepem vremenu pustimo enostročne glavice 2 do 3 dni na njivi, da se osuše, nato jih otremo, da odstranimo usahle liste in koreninice. Vskladiščimo jih na suhem, zračnem prostoru. Pred uporabo jih sortiramo po debelosti.

Brstične čebulčke spravljam tako, da odrežemo stebelca nad mestom, kjer pridejo iz nožnice listov. Rezati ne smemo pre zgodaj. To sicer ugodno vpliva na razvoj tržnih glavice v zemlji. Ponekod v ta namen izpulijo stebelca iz rastlin, brž ko se ta pojavijo. Za dober pridelek brstičnih čebulčkov pa moramo pustiti stebelca do časa, ko začne rumeneti in jih nato porežemo. Povečemo jih v majhne šope ter damo v senčni, hladni prostor. Predolgo ne smemo čakati z rezanjem, ker se nam prezreli brstični čebulčki osušejo.

Glavice trznega suličastega česna dozori nekoliko kasneje kot pri navadnem česnu. Vendar se je treba še prav posebej pri suličastem česnu držati pravila, da je bolje česen pobirati nekoliko prej kot pozneje.

Pridelek je po količini in kakovosti odvisen od letine, povprečno računamo s 150 q/ha. Inž. J. F.

Hamburg - vrata Nemčije v svet

Hamburški senator za gospodarstvo H. Kern je objavil poročilo o hamburškem pristanišču, iz katerega diha velik optimizem za bodočnost. Hamburg stoji na presečišču gospodarskih blokov EGS (Evropska gospodarska skupnost), EFTA (Evropska združenje za svobodno trgovino) in Sporazuma za vzajemno gospodarsko pomoč. Važnost Hamburga kot trgovskega in prekladalnega središča za Zahodno Nemčijo je očitna iz dveh podatkov: vrednost uvoza in izvoza 1966 znaša 15 odst. nemške zunanje trgovine in 36 odst. prekomorske trgovine. Lanski promet 37,5 mil. ton je bil rekorden.

Pred 22 leti, takoj po drugi vojni je bilo pristanišče kup ruševin. V letu 1946 je bilo še uničenih ali močno poškodovanih devet desetih površine skladiščnih lop ob pomolih, štiri petine pristaniških žerjavov, dve tretjini pristaniških železniških tirov in skladiščne površine, več kot dve petini cestnih in železniških mostov, 28 odst. pomolov za morske ladje, 22 odst. pomolov za rečne ladje.

Prekoračen predvojni obseg pristanišča

Danes je pristanišče daleč presešlo obseg predvojne dobe. Mesto samo je vložilo po letu 1945 več kot 880 mil. mark v pristaniške naprave, od tega 60 mil. pred valutno reformo. Upravne in podobne stroške ceni poročilo na nadaljnjih 185 mil. mark; temu je treba dodati enak znesek za vzdrževanje od 1945 do 1966.

Investicije zasebnih podjetij, za gradnjo prekladalnih, skladiščnih in proizvodnih naprav v pristanišču so presegle 1 milijardo mark. Pristaniški letni proračun dežele Hamburg se je povečal od 13,4 mil. v letu 1945 na 63,8 mil. mark v preteklem letu. Gradnja prekomorskega centra, ki je začel obratovati pred kratkim, je sama zahtevala 62,5 mil. mark. V njem je največja lopa za razdeljevanje izvoznega blaga na svetu s površino 86.000 metrov.

Poleg silosa A je ob pomolu skladišče s površino od 20.000 kv. m. V skladiščno lopo 3 (površina od 22.000 kv. metrov) spravijo lahko za 1 milijon kg tobaka. Sledi lopa III na ribjem trgu, kjer hranijo zamrznjene ribe in jih predelujejo (8.100 qm), prva velika posebna naprava za prekladanje kontejnerjev, trije veliki skladiščni prostori, dve lopi s skupno 10.200 kv. m in 40.000 kv. m površine. To je kontejnerska postaja, dokaz, da se je Hamburg takoj prilagodil zahtevam sodobnega prometa.

Samih pomolov 59 km

Pristanišče ima 35 bazenov za morske ladje s 320 pristajališči in 23 bazenov za rečne ladje. Pomoli merijo skupno 58,6 kilometrov, cestno omrežje brez cest na pomolih 160 kilometrov. Pristaniška železnica s 551 kilometri tračnic razpolaga z devetimi okrožnimi in petimi ranžirnimi postajami. Dnevno odpravijo 4000 tovornih avtomobilov in 3500 železniških tovornih voz.

Pristaniško plovbo predstavlja 2300 plitvih rečnih ladij, 230 vlačilcev, 440 »barakas« in 46 čolnov za privezovanje. Tehnična oprema: 887 žerjavov na pomolih, okoli tisoč drugih prekladalnih in prevoznih naprav, 21 plavajočih žerjavov z nosilnostjo do 800 ton, štirje stalni kopenski žerjavi za težke tovore.

73 lop na pomolih s 742.000 kv. metri, šest hladilnih lop z 48.800 kvadr. metri in silosi ter skladišča s 564.000 kv. metri površine zaokrožujejo to statistično sliko. Za prekladanje in uskladiščenje množičnega blaga služijo silosi s skupno prostornino za 182.000 kub. metrov, petrolejski tanki imajo prostora za 3,8 mil. kubičnih metrov.

Po prometu Hamburg takoj za Rotterdamom in Antwerpom

Med severnomorskimi pristanišči je Hamburg s 37,7 mil. ton prometa na tretjem mestu za Rotterdamom (130,4 mil. ton) in

RAZPIS

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1967/68.

Pogoji za sprejem v prvi letnik so: uspešno dokončana osnovna šola, starost najmanj 16 let in telesna ter duševna zrelost.

Pogoj za sprejem v drugi letnik je uspešno zaključen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katere koli druge kmetijske šole.

Prošnjo za vpis je treba nasloviti do 30. 6. 1967 na naslov: Kmetijska šola, 9241 Podravlje-Föderlach.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo pri upravi šole ali pa na sedežih Kmečke gospodarske zveze in Slovenske kmečke zveze.

Ravnateljstvo

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maizec

Klagenfurt, Alter Platz 35

Antwerpom (60 mil. ton). Pri prometu kosovnega blaga, ki daje trikrat toliko zaslužka kot promet z množičnim blagom in 12-krat toliko kot promet s petrolejem, je razlika manjša: Antwerpen in Rotterdam sta imela 1966 po 19 mil. prometa v kosovnem blagu, Hamburg 12,1 mil. ton.

Promet s kosovnim blagom je hrbtenica hamburškega pristanišča. Za razne vrste kosovnega blaga je Hamburg vodilno uvozno pristanišče Nemške zvezne republike, predvsem za sveže sadje, ki ga uvozijo letno milijon ton.

Med množičnim blagom naj omenimo petrolej in petrolejske izdelke (1966: 15,4 mil. ton), žita 2,4 mil. ton) krmila (2,3 mil. ton). Promet s premogom (2,1 mil. ton) je nazadoval od leta 1957 (5,9 ton).

Priprave na velika dela

Hamburg bo v prihodnjih desetih letih v svoje pristanišče vložil eno milijardo mark. Te investicije zadevajo odprtje novih področij, gradnjo cest in pristaniških naprav, dali bodo pa tudi pobudo zasebnim podjetjem za večje finančne načrte.

V pristanišču nameravajo poglobiti Labo na 12 metrov, izgraditi omrežje pristaniškega radarja, dalje elektrificirati pristaniško železnico in prilagoditi večja področja za srednje in male obrtne obrate. Za nadomestilo zastarelih pristaniških naprav je predvidenih 110 mil. mark. Po načelu »tide-pristanišča« gradi Hamburg prave industrijske pristane. Staro in novo pristanišče bo povezoval predor, za katerega je predvidenih 350 mil. mark.

Na tem širšem pristaniškem področju sta se že naselili dve veliki tuji tovarni, po parcelah je že živahno povpraševanje. Ob ustju Labe je Hamburg nakupil 9000 hektarov veliko površino, na kateri bodo po potrebi zgradili predpristan, v katerem bi lahko pristajali tankerji tonaže 200.000 ton.

Če bo država, kot obljublja, poglobila Labo do 12 metrov, bodo lahko pluli do Hamburga tankerji do 75.000 ton. Velikost ladij za kosovno blago pa ne presega 10.000 do 12.000 ton. Kontejnerske ladje bodo sicer večje.

Med prometnimi zvezami na kopnem omenja poročilo avtomobilsko cesto Würzburg — Passau, ki bo izboljšala zvezo z Avstrijo. Avtomobilska cesta do Flensburga bo izboljšala zvezo s Skandinavijo.

Za neobhodno potrebno smatra poročilo, da se ohrani v Hamburgu prosta luka, ki omogoča racionalno delo. Treba je odstraniti umetne konkurenčne razlike med nemškimi pristanišči in pristanišči ob ustju Rena. To je ena velikih skrbi hamburškega pristanišča, kjer je 1966 pristalo 36.600 ladij, ki ima neposredne progovne zveze z več kot tisoč drugimi pristanišči in ki ga zato po vsej pravici imenujejo »vrata Nemčije v svet«. (e)

ZA MLADINO IN PROSVETO

Kakšnih katoliških ljudi potrebujemo?

Naši ljudje so na splošno krščanski. Dajo krstiti svoje otroke, radi vidijo, da se učijo verouka in da gre do birmi in prvemu sv. obhajilu. Ko gre za vzgojo otrok, jih radi zaupajo krščanskim vzgojiteljem.

Vprašanje pa je, zakaj kljub temu razpoloženju ne pridemo do tega, da bi imeli med našim dijaštvom vrsto zavestno katoliških dijakov in dijakinj, zakaj ne pridemo do skupin katoliških aktivistov in aktivistinj. Namesto tega veje med našimi mladimi duh katoliškega polovičarstva. Ta duh se javlja v tem, da gresta fant ali dekle sicer ob nedeljah v cerkev, ne čutita pa potrebe in pomena, da bi se za pokristjanjenje današnjega brezvestnega življenja borila. Ko se poraja v njunih srcih prva ljubezen, manjka hotenja, da bi to svoje pomembno življenjsko obdobje preživela zares krščansko. Pridejo do tega, da na prapor svoje zveze dajo naslov krščanstva, da povedo, da so svetovnonazorsko opredeljeni za katoliške ideje, a dalje od te besedne opredelitve ne gre.

Zgodovina uči, da so nove čase oblikovali le taki, ki so se vsega predali idejam, ki so svoje svetovnonazorsko stališče skuša-

Izobraženec bodi duhovni vodnik!

Kultura je postala za mnoge le derivat gospodarstva, gospodarski problem, če hočete, ker pač toliko in toliko stane, ali v najboljšem primeru zadeva življenjske ravni. Ker namreč spada k dostojni življenjski ravni modernega naroda tudi kolikor toliko dostojna raven kulturnega življenja. Toda na tiste, ki kulturno ustvarjajo, se gleda kot na določeno skupino ljudi »neproizvodne dejavnosti«. Izdatki za kulturo spadajo namreč v proračunih k oddelku »za neproizvodne dejavnosti«. Kulturni ustvarjalec je postal v bistvu enak katere- mu koli delavcu ali nameščencu.

V izobražencu ne vidimo več duhovnega vodnika naroda; ne pričakujemo več od njega, da nam bo kazal pot v bodočnost in nam razkrival našo lastno človeško vrednost ter ustvarjal kakovostna merila za duhovne vrednote. Postal nam je le še »kulturnik«, človek, ki živi od kulture, kakor žive drugi od dela v tovarni ali pisarni. Ne obdaja ga več nevidni sij izrednega človeka, ki izžareva moč duha in misli; ni več obdan od spoštljivega čiščenja kot duhovnik umetnosti.

N. L.

li uveljaviti dosledno v vsem življenju. Zivelci so in se žrtvovali za ideale, beremo o njih.

Naše vrste silno potrebujejo takih mladit. Od njih zavisi vse, vsa bodočnost našega naroda. Takih ljudi nam izobrazba ne bo preskrbela. Učenje, izobrazba, znanje takih ljudi ne bodo dali. Slovenska gimnazija kot gimnazija-izobraževalna ustanova takih ljudi ne bo dala. Tudi visokošolski dom ne. Treba je drugih vzgojnih ustanov, treba je vzgojnih organizacij.

Primereno je, da na tem mestu pohvalimo vse tiste, ki se brigajo za vzgojo našega dijaštva. Prav je, da poudarimo pomembnost dijaških vzgojnih društev in raznih vzgojnih akcij. Žal nimamo duhovnikov in nimamo laikov, ki bi se mogli bolj posvečati tej važni stvari. Imamo mnogo delivcev zakramentov, mnogo takih, ki skrbijo za lepo liturgijo, nimamo pa dovolj src, ki bi se posvečala vzgoji mladega izobraženega naraščaja.

Ni se še posrečilo spraviti k življenju zveze slovenskih katoliških izobražencev. Če se kdaj začne, ostane vse pri prvem srečanju, pri prvem sestanku. To je prav, da tu omenimo, da bomo spoznali, kako smo polovičarski, kako malo doslednega krščanstva je še med nami.

Smo v dobi po koncilu. Koncil je poklical k delovanju vse kristjane. Ne morejo torej laiki zvrčati krivde na duhovnike, češ, ti se premalo brigajo. Pa tudi duhovniki ne morejo zavrčati krivde na laike, češ, ti nič ne delajo. Ali Duh božji res ne bo našel med nami odmeva, primerne razpoloženja vsaj v srcih nekaterih?

Čemu čakamo na idealne razmere, ki jih nikoli ne bo? Čemu hočemo kar naenkrat imeti uspehe, do katerih se pride le z dolgoletnim, dobro premišljenim in načrtanim delom? Začnimo zdaj, in ne čakajmo, da nas bo kdo poklical in pooblastil. Sp.

Iz življenja tatov

V Montrealu sta dva tatova vlomila v neko trgovino in trgovca presenetila pri sestavljanju dnevnega obračuna. Moža sta zvezala, pobrala drobiž na mizi in jo hitro popihala z dnevnio blagajno.

Trgovec se je pozneje smejal, ker sta nepridiprava namesto polne blagajne odnesla računski stroj, ki je bil spravljen v podobni škatli.

Ksaverija je napolila Huberto proti hlevom. Komaj je bila nuna dobro odšla, se je razleglo od sramotnih celic sem ostudno zmerjanje. Lušinova se je bila povzpela na okno. Držala se je z rokami za železno omrežje, se pačila in kazala jezik in zmerjala sestre s počestnimi imeni, kakršna so njej sami po vsej pravici pritikal. Kaznjenke ob listju so se skoraj vse naskrivaj muzale, usmiljenke pa so se delale, kakor bi ne slišale.

»Stopimo rajši na vrt,« je sestra Ksaverija povabila Minco in Pavlo. Pavla jo je hvaležno gledala. Zdelo se ji je, kakor bi ji bila vrnila pol svobode. Na klopici za zidom, kamor so bile sedle, se kričanje izkvarjene Evgenije Lušinove skoraj ni slišalo. Med venečim cvetjem in zadnjo jesensko zelenjavo, v sredi med svojima sošolkama, je bilo Pavli kakor v Begunjah doslej še nikoli ne. Nič več ni mogla strpeti. Vprašala je Minco, če se je poročila s tistim Tinotom, ki mu je bila na cesti proti Stani Loki zaustavila splešnega konja.

»Lej, da se še spomniš,« se je razživila Minca: »Da, prav s tistim.«

»Si mu že odpustila, da ni takrat privedel Liska pred gostilno?«

»Sam pravi, da ga je tisto takrat izučilo,« je hitela pripovedovati Minca: »Od takrat, kadar koli da vjati iz rok, priveže vsakega konja, četudi je strpljiv in krotak kakor ovca. O, se je naredil, kakor se nisem nikoli nadejala, da se bo. In sedaj vem, da sem ga že davno imela rada.«

Prej Novakova, sedaj pa Potočnikova Minca, se je ob mislih na svojega moža ta-

Umetnikove besede staršem

»Kaj naj bi kot slovenski umetnik povedal slovenskim staršem?« Umetnik Franca Gorše je na to vprašanje odgovoril takole:

»Na vprašanje, kaj bi rekel slovenskim staršem, bi odgovoril naravnost, da naj naši starši dosledno in vztrajno svojim otrokom z lastnim zgledom kažejo pot. Biti discipliniran katoličan in dosledno zaveden Slovenec do zadnjega diha. To je naš skupen pojem. Kadar na to mislim, se vselej nehote spomnim na senatorja Franka Lauscheta, ko je pogosto povabljen tudi na slovenske bankete. Očividno rad izrablja prilžnost, pa nikdar ne pozabi javno povedati, »da je ponosen, da je slovenske matere sin, ki ga je naučila tudi slovenske pesmi peti«. Slovenskim staršem bi dodal še to pripombo, da naj svojim otrokom vztrajno zabičavajo, da naj zmeraj in povsod odločno izpovedujejo, da so otroci slovenskega rodu ter da svojo zavednost pokažejo tudi na zunaj, zlasti v tujem okolju.«

Čas ledene dobe

Štiridesetletni ameriški učenjak Edward Zeller že več let zbira primerke zmrzlih rudnin. Tako imenuje rudnine, ki so bile dolgo izpostavljene silno nizki temperaturi. Zeller ni kakšen poseben zbiratelj, pač pa hoče razjasniti preteklost antarktične celine.

Pri svojem delu se opira na dejstva, ki so že dolgo znana. Globoko v antarktičnih tleh so bile najdene okamenele rastline in živali. Še več: tudi ležišča premoga. To pomeni, da Antarktika ni od postanka sveta

ZA NAŠE MALE

KRISTINA BRENKOVA:

Lakomni bratje

(PO NARODNI PESMI)

Živela je mati, ki je imela devet sinov. Lepo jih je vzredila, še lepše vzgojila. Ko so dorasli, je vsakemu zemlje kupila in jih oženila.

Pri tem pa je nase pozabila. Vse je sinovom razdelila, sama pa ni imela ne krpe zemlje in ne strehe, pod katero bi živela. Pa se je pokazalo, da sinovi niso bili dobrega srca, vsi so se branili, da bi svojo staro mater hranili. Mati je jokala in tožila, ker je tako lakomne sinove rodila.

Dogovorilo se je devet bratov, devet sinov. Vzeli so pisane kocke in kockali. Kdor bo igro dobil, ta bo staro mater redil. Kockali so in je tako prišlo, da je najmlajši sin, ki je imel najmanj zemlje, mater prikockal. Prijel jo je za roko in jo peljal k sebi domov.

Na pragu pa je stala njegova mlada žena, komaj poročena. Hud obraz je naredila in

zakopana v led in sneg, pač pa je imela nekoč pravo tropsko podnebje.

Zeller se poslužuje takozvane termoluminiscence. Dolgotrajen mrz utrdi in ustali v rudninah energijo. Kadar take zmrzle rudnine segrevamo, se energija sprošča v obliki svetlobe. Njih žarenje lahko odkrijemo z golim očesom. To je dognal Robert Boyle že leta 1663, ko je segreval diamante.

Največkrat zadošča že navadna sobna temperatura, da se rudnine segrejejo. Moč svetlobe kaže, kako dolgo je bila kakšna v mrazu in koliko energije si je nabrala. Pri tem se je treba ozirati kajpada tudi na nje- no prirodno radioaktivnost.

Učenjak Zeller pravi, da se je morala v tistem delu Antarktike, ki ga preučuje on, začeti ledena doba pred kakimi 170 tisoč leti.

Papež Janez XXIII. je rad obšel toge predpise diplomatskega protokola. Arabškemu diplomatu, ki je hotel pred papežem pri predaji svoje poverilnice prebrati iz rokopisa daljši govor, je Janez XXIII. dejal: »Ekselencija, oddajte, prosim, svoj govor kar v državnem tajnistvu. Najin čas pa bova rajši izkoristila, da se malo pomeniva!«

V Rio de Janeiru v Braziliji je 11-leten fantič zvezal mater, ker mu ni hotela dovoliti, da bi na televiziji gledal kriminalno zgodbo. Po oddaji je fant mater odvezal in osramočen prosil za odpuščanje. Televizijska igra je namreč pokazala, kako je mati s tveganjem lastnega življenja rešila sina pred hudodelstvom.

se nad možem, najmlajšim materinim sinom jezila:

»Kdo ti bo staro žensko redil? Naj gre, od koder je prišla!«

Hudo je bilo materi, srce ji je hotelo počiti, pa je milo dejala mladi snahi: »Pomiri se, ne jezi se. Le za pečko ti bom sedela, laneno kodeljo ti bom predla. Ko boš pa dete dobila, ti ga bom varovala, pisano zibko zibala in ga lepo učila.«

Pa je odgovorila najmlajša snaha: »Sama bom predla, sama zibala, sama svoje otroke učila.«

In mati je spet čez hišni prag stopila, bridkost se ji je po vseh žilah razlezla. Počasi je proti temnemu gozdu odšla. Ni se ozrla, da bi videla devet belih hiš, v katerih je živelo devet njenih lakomnih sinov, za katere je vse življenje garala, zdaj pa nje same niso mogli prerediti. Hudo je bilo in tiho je jokala.

Sam Bog se je usmilil njenih sivih las in njenih brezzobih čeljusti. Prišla je v temen gozd in živali so ji hrano nosile v toplo votlino, dokler je živela. Devet lakomnih bratov, nehvaležnih sinov pa je kazen zadela, noben ni imel otrok in zadovoljstva ni bilo nikoli v njihovih srcih.

Janez Jalen

10

Ograd

Minčin prej prijazen obraz se je zresnil: »Sva že večkrat s sestro Ksaverijo govorili o tebi. In ti kar naravnost povem, da te nobena izmed naju ne obsoja. Skrivnost pa, ki jo hraniš zaprto vase, kakor si tvoje nesreče ne znava drugače razlagati, nama morabit čez leta kdaj razodeneš.«

»Čudno bi se moralo presukati moje življenje, da bi smela kdaj govoriti.« Pavla je povesila pogled v bodice trnove metle. Ni se zavedala svojega priznanja. Minca je pa hlastno poprijela zanj: »No, vidiš, Ksaverija, da sem prav uganila, ko sem trdila, da je Pavla nedolžna.«

»Nikar več ne govorimo o tem,« je zaprosila sestra.

»Res bi rajši poslušala, če bi nama Minca kaj o sebi povedala. Zadnje čase dostikrat mislim nanjo.« Pavla je pogledala Minco, kakor je včasih imela navado gledati mamo, kadar jo je prišla obiskat v škofje- loški samostan.

Od kaznilnice sem mimo lipe je prihitela sestra Huberta. Razburjeno je vprašala sestro Ksaverijo, če je videla kaj čistito sestro prednico. V isti sapi je povedala, da ji hudobna Evgenija Lušin ne pusti zatemniti samotne celice, kakor ji je bila zavoljo upornega vedenja prisodila sestra prednica.

ko razvnela, da je kakor zacvetela. Da bi Pavli čimbolj ustregla, ji je obljubila, da ji ob priliki pripelje Tineta pokazat. »Ah, nič« se je domislila: »Sama pridi gledat našo domačijo.«

Pavla je na široko odprla oči in se začudila. Minca pa se je sklonila k njej: »Nič me nikar ne glej. Misliš, da je nemogoče, pa je mogoče. K nam večkrat pridejo delat kaz —.« Minci se je beseda zataknila. Spomnila se je, da tak naziv mora Pavlo boleti. Brž se je popravila: »Mi večkrat najame- mo delavce iz graščine. Pa bi s sestro Ksaverijo tako uredili, da bi tudi ti prišla z njimi. Nikar me napak ne razumi. Nič ti ne bo treba delati. Samo, da boš pri nas. Ali ne?«

Pavla je tiho pritrdila: »Lepo bi bilo. In prav hvaležna sem ti, da mi skušaš pomagati nositi križ, ki sem si ga bila naložila. In v dobro naj ti Bog prišteje, da se ogiblješ vprico mene celo besede, ki bi me utegnile zhosti kakor strupen trn. Pa se nič ne boj. Se preživo zavedam, da kaznjenka ostanem kaznjenka, kakor jo obrneš.«

Pavla si je potegnila z roko prek obraza. Obrisala je pajčevino, ki je priplavala od nekod na njeno lice. Minca in Ksaverija sta se prestrašili. Zbali sta se, da bo nesrečna sošolka zajokala. Obe hkrati sta jo skušali utolažiti. Pavla pa je vstala in pri- jela za trnovo metlo, ki jo je bila prej prislona k zidu. Sestra Ksaverija in Minca sta jo ustavili in zadržali. Šepetaje sta jo tolažili. Pavla pa je bolj dahnila kakor izrekla: »Saj vidve ne moreta razumeti, koliko trpim.« Pričela je ihteti. Na lica so ji

pripolzele solze. Onstran zidu pa je pošumevalo listje, ki so ga pometale, grabile in nakladale Pavline sokazjenke.

Pošumevanje listja je utihnilo, kakor bi odsekal. Iz oddelka samotnih celic in temnic se je razleglo divje vpitje in javkanje, kakor bi kdo davil pobesnelo mačko. Kaznjenke so si med sabo prišepetavale imeni Evgenije Lušin in pa paznika Janeza, ki so ga bile pred krakim videle iti od hlevov proti kaznilnici. Pod njegovim plaščem so opazile tudi bikovko, ki bi je pravzaprav ne smel imeti pri sebi. Jo je bil premalo sknil. Ciganka Kati si je bila zatisnila ušesa, druge kaznjenke pa so poslušale in se smejale, dokler ni glas Lušinke utihnil za zaprtim in z lesenimi vratci zatemnjenim oknom.

»O, naka.« Minca je odmajala z glavo: »Za nobene denarje ne bi marala prebivati v tej hiši. Tudi kot nuna ne. Nisem zato.«

»Pa ravno pri nas človek lahko stori veliko dobrega,« je pomembno poudarila sestra Ksaverija in odvedla Minco, ki je Pavli obljubila, da bo še in še prišla, po poti proti čebelnjaku, posuti z belim peskom.

Pavla se je vrnila v drevored. Okrog kamnite mize je bilo listje že vse pometeno. Ciganka Kati se je trudila, da bi razbrala napis s kamna. Ni ga zmogla, čeprav je razumela kar dobro nemški. Morala ji je pomagati Pavla. »Lepo. Gott gebs Glück. Bog daj srečo!«, je ponovila. Pa se ji je oko skalilo. Bridko je vzdihnila: »Zame pa ni več sreče na svetu. So mi jo krivični sodniki za vedno ukradli.«

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Oroslava:

Kraljična brez smehljaja

Prelepa kraljična Lilianda je imela v izobilju vsega, karkoli si more zaželeto mlado dekliško srce, samo nekaj je pogrešala — radostnega smehljaja. Njena lepa, rožna ustca se niso znala smehljati.

To je zelo žalostilo njenega visokorodnega, kraljevskega očeta. Dal je sklicati vse najmodrejše zdravnike sveta, da bi po-

bogatejšo deklico je vsak želel imeti za ženo. Kar trumoma so jezdili v grad in na vse načine skušali kraljično pripraviti do smeha. A Lilianda ni nikogar nagradila s smehljajem in drug za drugim so morali z dolgim nosom odjezditi.

Za kraljev razglas je zvedel tudi turški sultan Mustafa, ki je bil že precej star, debel kot sod, brke pa je imel tolikšne, da so mu segale prav do pet. Največji ponos njegove lepote pa je bila velika, živordeča bradavica, ki mu je bohotno cvetela na koncu nosa in iz katere sta poganjali dve nežni, zlatorumeni kocinici. Vedel je, da se bo takoj zasmejala, čim ga bo zagledala. In potem bodo njegovi milijoni zlatih cekinov, ki jih dobi za doto kraljična Lilianda. Zlati cekini, ha ha ha, za to je pravzaprav šlo sultanu Mustafi, kajti on je porabil silno veliko denarja, ker je bil silno debel in je silno mnogo dobrega moral vsak dan pojesti in popiti!

Brez odlašanja je dal osedlati konja in v galopu odjezdil v grad kraljične Liliande.

Lilianda je sedela na dragocenem prestolu poleg svojega kraljevskega očeta, ko je vstopil Mustafa in se ji z veliko težavo priklonil do pasu. Potem pa se ji je začel ljubeznivo nasmihati, da bi tudi njej izvalil smehljaj. Odpiral je široka usta, mahal z rokami in se vlekel za dolge brke, migal z nosom, da je rožnata bradavica poskakovala in sta se kocini na njej lesketali.

Toda zaman: Lilianda je sedela negibna in se ni nasmehnila.

Mustafa se je jel še glasneje krohotati.

»Ha ha ha, ho ho ho, he he he!« je odmevalo v visoki obokani dvorani.

Tedaj pa je v visokem oknu nekaj zafrfotalo. Velika črna vrana je priletela v dvorano in se krožeč nad smejočim Mustafom začela hripavo dretti:

»Kra kra kra!«

Ves prestrašen se je Mustafa ozrl kvišku. Tedaj pa je vrana planila k njemu, kljunila po njegovi lepi bradavici in jo požrla. Od strahu in bolečine se je Mustafa kar sesedel.

Ko je Lilianda to videla, je plosnila z rokami in se glasno zasmejala, da je odmevalo od sten kot žuborenje srebrnega studenčka. Vse navzoče je njen smeh radostno presunil.

Medtem je vrana zletela skozi okno. Kraljična je pohitela k oknu in gledala za njo. Na travniku pod gradom je stal slok, lep pastir. Vrana je poletela k njemu in se mu krotko spustila na ramo.

Oltarni prti

Zima je jemala slovo in velika noč je bila pred durmi. Ze davno prej, preden je nabrekli popje na drevju, so se oglasili ptiči. Ob sončnih popoldnevih je njihov požvižgavanje in žvrgolenje trkalo na okna kaznilnice in vabilo v svobodo.

Da pozdravljajo iz bridkega trpljenja k zmagi iz groba vstalega Zveličarja praznično oblečene kakor nevste, so poslane v graščino cerkve naokrog, najbližnja sosedu v Begunjah, Radovljica in Mošnje, Lesce in Bled, Zasip in Breznica in še dokaj drugih od dlje, obilno mašnega in oltarnega perila. Pralnica in likalnica nista mogli več sami zmagovati dela. V pomoč jima je sestra prednika odredila še nekaj kaznjenk od rožnih del in šivanja, med njimi tudi Pavlo Andrejčič.

Zgodnje pomladanske sape so majale še vedno gole veje drevja, na prednje notranje dvorišče kaznilnice je pa le redkokdaj dosegel njihov hlad. Bramila so mu naokrog in okrog zidana poslopja. Kakor bi nadzoroval, če kaznenke dovolj spoštljivo ravna jo s perilom, potrebam za najsvetejšo službo, je od onkraj ozke ceste gledal z višave na skrito dvorišče zvonik cerkve svetega škofa Urha. Nekaj že z juga vrnilih se postavovk se je spreletavalo okrog njegovega vrha, sedalo na zlato jabolko, železni križ in rdečo streho in se cvileče sklicevalo. Iz zeleno obrobjenih lin so udarci kladiv na zvonove v rednih presledkih bronzasto zveneče napovedovali četrti in ure. Visoke in ozke stene zvonika so se bleščale v soncu,

Kraljična je poklicala služabnika in mu ukazala, naj takoj privede pastirja k njej.

Medtem je prišel vrli sultan Mustafa do sape in besede. S krvavim nosom, pa vseeno zadovoljen, se je poklonil kraljični in dejal:

»Svetla kraljična, lepa moja nevestica! Daj, da ti natakem zaročni prstan, kajti sedaj si moja in moja je polovica kraljestva tvojega očeta!«

Liliandin oče je žalostno sklonil glavo. Močno je obžaloval svojo prenačljeno obljubo. Kar nič si ni želel za svojega zeta in moža svoje lepe hčerke debelega in grdega sultana Mustafe.

Zdajci je vstopil pastir v spremstvu strežaja in ves plašen obstal pri vratih. Ko ga je Lilianda ugledala, se je še bolj srebrno zasmejala in ga vprašala, če je bila vrana njegova.

»Da, mojal« je plaho potrdil pastir in ves prestrašen čakal, kaj bo.

Kraljična pa se je obrnila k Mustafi in dejala:

»Vidite, striček Mustafa, da z vašim računom ne bo nič! Jaz sem se zasmejala vrani, vrana pa je bila pastirjeva, torej je tudi moja roka njegova.« — Ljubeznivo je pristopila k pastirju in mu ponudila svojo nežno roko.

Mustafa se je strašno razhudil. Začel je kričati in ravsajati, celo svojo krivo sabljo je potegnil, a ni ničesar dosegel.

»Volja mojega otroka je meni zapoved!« — je rekel kralj, ki mu je bil lepi pastir stokrat ljubši od grdega sultana.

In sultan Mustafa je moral oditi brez neveste in brez cekinov z dolgim krvavim nosom brez bradavice. V gradu pa so slavili zaroko Liliande in pastirja.

Za dobro voljo

Dobro delo. — »Hvala Bogu, danes sem pa storil dobro delo, ki je razveselilo najmanj sto ljudi.« »Kako praviš? Kaj si pa naredil?« »Za svojim klobukom sem tekkel, ker mi ga je veter vrgel na cesto...«

Nadzornik. — Na kmetijo pride neki gospod in pokaže izkaznico z mnogimi uradnimi pečati in pravi: »Jaz sem nadzornik poljedelskega ministrstva in si smem ogledati vašo kmetijo.« — Kmet se ni mogel upirati in nadzornik je šel ogledovat si kmetijo. Čez kakšne pol ure zasliši kmet klicanje na pomoč. Pogleda skozi okno in vidi, kako dirja za nadzornikom velik bik. Kmet se nagne skozi okno in zakliče: »Gospod nadzornik, pokažite mu vendar vašo izkaznico!«

Mož in žena. — Prijatelj prijatelju: »Kako gre, Miha?« — Miha: »Ne prav dobro! Žena mi ne da nikoli miru. Zmerom hoče

kakor bi bile zidane iz brušenega rjavkastorumenkastega marmorja.

Čez slemena obkrožajočih poslopij je sonce obsevalo tudi precejšen del notranjega zaprtega dvorišča. Grelo je kovinasto svetlikajoče se muhe, ki so pobrenčavale na najbolj osvetljeni beli steni nizkega vhodnega poslopja, in sušilo razvešeno cerkveno perilo, drobne korporale in purifikatorije, široke albe in dolge oltarne prte.

Kaznjenk, ki so nekatere ob mizah in podolgovatih deskah likale kar na dvorišču, da ni bilo gneče v dokaj prostorni likalnici, sonce ni doseglo. Si tudi niso želele. Bleščalo bi se jim s snežnobelega platna. Grela sta jih pa delo in razbeljeni likalniki več kakor dovolj. Vesele so bile svetlobe, ki se je prelivala po razvešenem perilu in po prvih razcevljenih zvončkih in narcisah na vzbočenem, s kamnom obrobjenem kolobarju in polmesečnih gredicah, razvrščenih okoli njega sredi dvorišča.

Ciganka Kati je prinašala razbeljene in odnašala ohlajene likalnice. Njen obraz je bil razžarjen od vročine, še bolj pa od veselja, da po dolgem času spet sme nalogati suha polena na ogenj in gledati v prasketajoče plamene. Morebiti bi si bila njena duša z vsilo silo zaželela oditi med ognjeno cvetoče resje in v odganjajoče loze, da je ni zadrževal zamišljeno žalostni obraz gospe Pavle.

Že več dni zapovrstjo je Kati opazovala, da Pavla kar z nikomer ne mara govoriti. Še z njo ne. Večkrat jo je poskušala razvedriti, pa ni uspela. In če je prav videla, je

ŠKOLJKA

(Japonska pravljica)

Živela je na morskem dnu mala školjka, ki je imela zelo močno hišico-lupinico. Pa saj to ni nič posebnega, ker so take vse školjke. Samo tega ne vemo, če se njene sestrice tudi tako varno počutijo v svojih trdnjavah, kakor se je naša mala. Če je le kje kaj zašumelo, se je lepo stisnila, lupinico močno zaprla in se blagrovala: »Zdaj pa mi res ne more nihče do živoga!« Ribe, njene dobre prijateljice, so jo kar zavidale in so ji zato nekoč dejale:

»Gospa školjka, vi imate pa zares lepo trdnjavo: kadar hočete, pa jo zaprete in lahko tako varno in udobno ždite v njej.«

»Je že vse res!« jim je skromno, toda kljub temu ponosno odgovorila školjka, »ali četudi mi ne grozijo zunanje nevarnosti, srečna in zadovoljna vendarle nisem, gospe ribe, predolgočasno je to življenje!«

V tistem trenutku so ribe preplašeno zbežale na vse strani in voda se je nemirno zagibala. Kakor bi mignil, je zaprla školjka svojo hišico-lupinico in si je mislila: »Ah, uboge ribe! Stavila bi, da je zopet kaka mreža ali trnek. Pa se mi le dobro godi, ko sem tako lepo na varnem v svoji trdnjavi. Res moram biti malo bolj previdna in ne smem vedno tožariti, da mi je dolgčas. Glavno je navsezadnje, da mi ni treba vedno trepetati v smrtni nevarnosti.«

Školjka je lepo tiho in mirno čepela v svoji hišici-lupinici, niti dihati si ni upala. Uboge ribe so se ji tako smilile.

Ko je šum nekoliko ponchal, je bila radovedna, kaj se je pravzaprav zgodilo; oprežno je nekoliko odprla svoji lupinici in je zvedavo pokukala ven — ali groza: na njeni hišici-lupinici je bil nalepljen listek: Ta školjka stane 2 sena! (Sedanji japonski denar.)

Nesrečnica je namreč že ležala v neki velikanski košari v neki stojnici na živilskem trgu in vse polno ljudi je bilo okoli nje.

Pa je res tako: Kajkrat jo dobiš najbolj po nosu, ko misliš, da si najbolj varen pred sovražniki.

denar. Zvečer pridem domov utrujen od stalnega dela in žena že vpije: Daj mi denar, daj mi 500 frankov, daj mi 100 frankov...« — Prijatelj: »Kaj pa dela s tolikimi novci?« — Miha: »Ne vem, ker ji nisem dal še niti pare.«

Otroška. — Mati je zalotila sina, ko si je umival noge in ni sezul nogavic. »Ja, Pepček, kaj pa vendar misliš! Sezuj si nogavice!« — »Oh, mama, ko je pa voda tako mrzla!«

Kati in Pavla sta se spogledali. Potrli, kakor dva odpadla lista, sta stali ob tri in pol stoletja stari mizi, ki je še vedno slavila ime svojega prvega gospodarja. Približala se jima je Johana Zemljak: »Ali že vesta, kako so Lušinko ujeli?«

»Ne,« je odkimala ciganka, Pavla pa ni nič odgovorila.

»Med postopači na Jesenicah se je postavljala, da se sodnije nič ne boji, ko se je že dostikrat po posredovanju zagovornika Tomaza Staneka vlačugarila z različnimi ljubljanskimi sodniki. Zbegano samohvalo pa so ujela tudi nekatera poštena ušesa, ki jim ni bila namenjena, in so poskrbela, da je sladkobna gospodična Evgenija Lušink prišla nazaj v zapor, kamor bolj spada kakor katera koli izmed nas. Le nauči naj jo Janez kozjih molitvic.«

Kakor bi ga bil naročil, je prišel po poti paznik Janez. Ogledoval si je roko, na kateri se je poznal ugriz zob. Bolj sam sebi, kakor pa kaznjenkam, je povedal: »Sem ga komaj ukrotil, hudobca babjega. Naj pa sedaj razsaja, če more. Sem ga priklenil k zidu kakor psa.«

V Pavline ude je spet lezla raztepena utrujenost. Narahlo nagnjena naprej je odšla proti znamenju na zgornjem koncu drevoreda. Zlato cingljajoče ji je pošumevalo listje pod nogami. Najraje bi bila legla v kup nagrabljenega listja in se zgubila v njem, kakor se izgubi in nič ne pomeni v veliki množici posamezen odpadel list.

Za oblaki nad bohinjskimi gorami pa je zahajalo sonce.

ravno prej Pavla dvignila robec na obraz, kakor bi si hotela obrisati znoj, pa je le otrnila solze iz oči. Seveda! Kati ni mogla vedeti, da ji je Pavla že hotela zaupati svojo skrb, pa se je domislila, da bi ciganka, vajena spanja pod milim nebom, nje, ki je dorasla pri skrbnih starših in v samostanu, ne mogla prav razumeti.

Pavlo je bilo rado strah. Sama v temi kar ni upala spati. V temnih nočeh je prižigala doma lučko pred podobo Brezmadežne, bolj da je sebe varovala strahu kakor v počestjenju Mariji.

Razsodba je bila Pavli prisodila tudi vsako leto enkrat temnico s trdim ležiščem. Lansko leto jo je rešil ponižanja in groze zdravnik. Pavla se je zavedala, da bolj iz usmiljenja kakor zaradi rahlega zdravja. Pa so se kasneje vse kaznenke sklicevale nanjo in celo grozile, da se pritožijo. Pavlo samo so pa ob vsaki priložnosti struveno zavidale. Pavli je bilo večkrat žal, da ji je zdravnikova uvidenost prizanesla. Za letos se ni mogla nadejati, da se izogne najhujši kazni. Padel pa je njen grenki dan prav na veliko noč in Pavla se ga je bala in trepetala pred pretečo temo. Vsaka najmanjša stvar in vsak brezpomemben dogodek sta jo vznemirjala, če sta le zdaleč spominjala na dan vstajenja, ki bo zanjo dan groze.

Kaznenke so se veselile priboljška in dobrot velikonočnega blagoslova. Pavla bi si najrajši zatisnila ušesa, da bi ne slišala pogovorov.

(Dalje prihodnjicu)

ŽREBANJE

V navzočnosti javnega notarja je dne 1. junija 1967 v prostorih ravnateljstva bilo žrebanje, pri katerem so bile izvoljene naslednje številke

1 6 2 6

Vse za žrebanje veljavne zavarovalne pogodbe, ki imajo na zavarovalnem potrdilu omenjene številke na koncu njihovega številčnega zaporedja in tečejo vsaj že tri mesece, so s tem dozorele za takojšnje izplačilo brez odbitkov. Zavarovalne pogodbe, ki niso bile izžrebane, ostanejo še nadalje v veljavi. Naslednje žrebanje bo 1. decembra 1967.

JUPITER V.V.a.G.

Ravnateljstvo podružnice
za Koroško in Vzhodno Tirolsko
Celovec - Klagenfurt, St. Veiter Strasse 1

Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

(Nadaljevanje s 3. strani)

nam odpre vrsta vprašanj, ki je nanje možno odgovoriti iz znanja drugih zgodovinskih dejstev.

Gorazda in Hotimira so Bavarci kot talca odvedli na Bavarsko, in sicer na otok Awa v Chiemskem jezeru. Na tem otoku je bil benediktinski samostan. V tem samostanu sta prejela krščanski pouk in se po takratni krstni disciplini tri leta pripravljala na sv. krst (dve leti približno v katehumenatu in eno leto ali v enem postnem času v fotizomenatu). Učitelji v krščanski vzgoji so jima bili menihi (morda samo eden, morda tudi več), ki so znali slovenski. Ker je pa slovenski narod bil poganski, so učitelji, ki so znali slovenski, bili menihoduhovniki, po rodu Rimljani ali Kelti, ki so njih rodovine kot »krščeniške« (krščanske) bivale med slovenskimi Karantanci. Tako so krščanski učitelji, ki so slovenska kneževiča pripravljali na krst, bili rimskega ali keltskega rodu, a že doma (iz Karantanije) so znali slovenski.

Krstna disciplina je zahtevala pri krstu botre. Ti so bili nekakšni poroki, da bo krščenec ostal zvest krščanski veri in po njej živel. Ker ni bilo slovenskih krščanskih laikov, so botrstvo prevzeli duhovniki, ki so znali slovenski in ki so z mladima knezoma bili namenjeni v misijonsko deželo Karantanijo. Za Hotimira omenja zgodovinski vir botra — namreč meniha ali celo opata v samostanu — nekega Lupa. Gorazdovega botra pa vir izrečno ne omenja. Domnevamo pa za njegovo ime iz nekega drugega vira (sporočila). Po tem sporočilu bi bil njegov boter prvi koroški duhovnik, misijonar med Karantanci, namreč duhovnik sv. Modest.

Kdo je krstil slovenska kneza Gorazda in Hotimira in približno kdaj?

V Salzburgu je bil samostan sv. Petra, kjer je opat bil hkrati škof. Malo prej (739) je sv. Bonifacij bavarski Cerkev določil štiri stalna škofijska mesta: Regensburg, Freising, Passau in Salzburg. Po smrti opata in škofa Janeza (745) je bavarski vojvoda Odilo poslal na izpraznjeno mesto s svojega dvora uglednega irskega meniha, ki se je prej mudil na frankovskem dvoru, Virgila. V letu 747 se Virgil že omenja kot opat v samostanu sv. Petra, čeprav se ni bil škof, manveč je imel ob sebi za škofovska opravila nekega škofa Dobda, po rodu Grka. Ker je pa Virgil le imel najvišjo oblast, je mladima knezoma iz knežje dinastije vsekakor on mogel podeliti sv. krst, ker je bila krščanska navada, da je predstojnik škofije podeljeval sv. krst.

Če podstavimo, da sta Gorazd in Hotimir začela katehumenat na otoku Awa v letu 744 ali 745, se je njun krst izvršil čez tri leta, 747 ali 748, morda šele 749. Opat Virgil je tedaj vsekakor že vodil salzburško škofijo. (Imamo še neko starinsko podobo, kako sv. Virgil krščuje prvega koroškega krščanskega kneza!)

Bila je že tedaj navada, da so katehumenom pri krstu dajali drugačno, novo ime, ime po krščanskem svetniku, zlasti po kakšnem imenitnem. Za novo, drugo ime slovenskih knezov Gorazda in Hotimira, nimamo sicer direktnega zapisa, imamo pa živo ustno izročilo, vsaj za Gorazda. Še več kot le pripovedno izročilo, tudi zgodovinska dejstva, ki temelje na tem izročilu.

Od nekdanj časti Koroška svojega prvega krščanskega kneza Domicijana kot svetnika. Tudi njegova soproga, kneginja Ma-

rija, ki je z njim skupaj pokopana, se časti kot blažena. Njun god je 5. februarja. Koroški zgodovinar Franc Lovrenc Hohenauer, prošt in dekan v Brežah, je leta 1850 izdal kratko cerkveno zgodovino Koroške (Kurze Kirchengeschichte von Kärnten). Na strani 50. piše: »V tistem času (sredi 8. stoletja) najdemo na Koroškem sv. Domicijana, prvega koroškega krščanskega kneza. Bil je poganski knez spočetka in kristjanom nenaklonjen. Imel je velika posestva v deželi, predvsem v Millstattu in okolici. Bajé ga je za krščanstvo pridobila njegova soproga in je postal eden najbolj gorečih pospeševalcev krščanske vere v deželi. Zrušil je pogansko svetišče in malike v Millstattu, sezidal v kraju lepo cerkev, ustanovil tam benediktinski samostan ter je bil po svojih krepostih kras deželni, kakor tudi krščanske vere. Pokopan je v Millstattu in je češčen kot svetnik«.

(Dalje prihodnjič)

Avstrijška televizija

PETEK, 9. junija: 10.00 TV v šoli: Napoleono-va doba — 11.00 Program za delavce: Poročila — 11.03 „Viola“ — 18.30 Poročila — 18.35 Rdeča kapica in mož s klobukom; balet — 19.00 Kuhinja v televiziji — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Ljubezen z dvajsetimi leti. šest prizorov mladih režiserjev — 22.05 Poročila — v žarometu in sedem dni svetovnih dogodkov — 22.35 Poročila o mednarodni kolesarski dirki po Avstriji.

SOBOTA, 10. junija: 17.00 Za družino: Mario in cirkus, film — 18.00 Nemci in njihova postrežba in tehnična postrežba — 18.35 Poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Cornardsom — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 19.45 Izložba

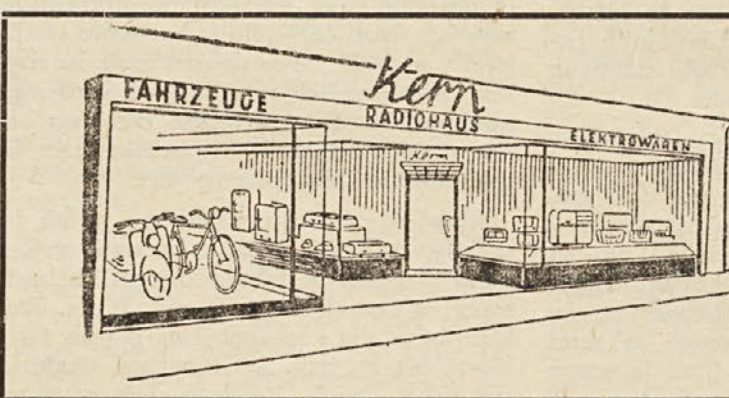
Znan za srčkane otroške
dečske oblekice

SATTLER na Heuplatz
Klagenfurt — Celovec

in kratki filmski mozaik — 20.00 Prenos nemške televizije (2): „Kaviar in leča“, komedija v treh dejanjih Giulia Scanaccija in Renza Tarabusija — 21.40 Čas v sliki — 22.10 „Samotar“, film divjega zapada.

NEDELJA, 11. junija: 14.50 Poročila — 14.55 do 15.25 Prenos iz Le Mansa: Avtomobilske dirke — 15.30 do 16.15 Prenos iz Le Mansa: Avtomobilske dirke — 16.50 Poročila — 16.55 do 18.35 Iz Moskve: Prenos mednarodne nogometne tekme med Sovjetsko zvezo in Avstrijo — 18.40 Tekmovanje napovedalcev in napovedovalk avstrijskega radia: 1. preizkušnja — 19.20 Sory, nimam časa, mimovision s Samyjem Molchom — 19.50 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 Kristjan v času — 20.25 Obisk pri Travyju; glasbeni dialog z Regino Resnikova — 22.55 „Življenje v moji roki“, Petra Ustinova — 22.20 2. večerna poročila.

PONEDELJEK, 12. junija: 18.30 Poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 18.55 Progasti telovnik, televizijska igra — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom —

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa

V VELIKI IZBIRI

Radiohaus
KERN

Klagenfurt, Burggasse

Miza in 4 stoli iz kovine in
plastike za vrt - šil. 695.-

Podjunska trgovska družba
Bratje Rutar & Co.
Dobrla ves A-9141 Eberndorf
Telefon 04236-281

19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Pomnite še? Za osvežitev spomina — 21.25 77 Sunset strip — 22.10 Čas v sliki.

TOREK, 13. junija: 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 18.55 Kava z glasbo — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Dan za dnem, drama Arnolda Waskerja — 21.50 Poročila — 21.55 Ta naš svet. Svetovna politična opažanja sedanjosti — 22.40 Čas v sliki.

SREDA, 14. junija: 10.00 Šolska televizija: Mostovi k človeku — 11.00 Program za delavce: Poročila — 11.03 Pomnite še? — 20.15 77 Sunset strip — 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 17.25 Za otroke od 11. leta dalje: Beo, Bonzo in soudeleženci. Veseli doživljaji z živalmi — 17.50 Kdo dela z nami? — 18.20 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma. Tečaj francoskega jezika — 18.55 Prizori iz Avstrije — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Ledena doba ljubezni; televizijska igra Marka Reeda — 21.30 Nepojmljiva republika. Televizijski film ob 125-letnici jubileja Dunajskih filharmonikov — 22.50 Čas v sliki.

ČETRTEK, 15. junija: 11.00 Šolska televizija: Poročila — 11.03 Francoščina — 12.00 Obisk pri Clemensu Holzmeistru — 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj italijanskega jezika za začetnike — 18.55 Športni kaledoskop — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Lastna produkcija: „Vse naše igre“; komorna igra Beatrice Ferolijeve — 22.10 Kratka poročila — 22.15 Iz prve roke. Kritični kulturni pogovori — 23.05 Čas v sliki.

PETEK, 16. junija: Televizija v šoli: Kalifornija — 11.00 Program za delavce: Poročila — 11.03 Omaru — 18.30 Poročila — 18.35 Z besedo in dejanjem. Posvetovalna oddaja za poljedelce — 18.55 Napredna Lady, kratka igra — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Čudeži živalskega sveta — 21.00 Prenos iz Simpla: S pisalom in čopičem, s Karlom Farkašem in njegovim ansambлом — 22.15 Večerna

Ure in nakit v veliki izbiri
pri

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zamenjam
zlato in srebro (tudi
strto zlato).

poročila in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.45 Jazz in Evropa.

SOBOTA, 17. junija: 17.00 Poročila — 17.03 Za družino: Moda enkrat drugače — 17.30 Družina Leitner: Manager (menežer) — 18.00 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.05 Na knjižni polici. Knjige za potovanje — 18.30 Poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Utrujeni Teodor, Karla Neala in Maxa Fernerja — 22.00 Čas v sliki — 22.20 Nočni program: Sindikat, kriminalni film.

V spomin prof. Lamberta Ehrlicha ob 25-letnici njegove smrti (26. maja 1942 — 26. maja 1967) je pravkar izšla knjiga univerzitetnega prof. dr. Cirila Žebota

SLOVENIJA

VČERAJ, DANES IN JUTRI

Knjiga, ki obsega 12 poglavij z 12 dodatki, je izvirna razprava o evoluciji življenja, gospodarstva in državnosti v Sloveniji po prelomu leta 1945.

Knjiga je izšla v založbi avtorja in jo je moč kupiti pri Mohorjevi družbi v Celovcu (Viktringer Ring 26), ali naročiti po pošti (\$ 3 za USA in Kanado, 3 avstralske dolarje za Avstralijo in 30 avstrijskih šilingov za Evropo).

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJSE KMETIJSKE
STROJE, MLATILNICE,
TRAKTORJE, KOSILNICE,
MOPEDE, KOLESNA,
HLADILNIKE, PRALNE
STROJE, ELEKTRIČNE
MOTORJE
BRZOPARILNIKE (kotle)
KOTLE ZA ŽGANJEKUHO
SADNE STISKALNICE (»preše«)
VSEH VRST

vam nudi ugodno domača tvrdka

Johan Lomšek

St. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 11. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 16. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. S slavnostne akademije slov. gimnazije v Celovcu — 28. 5. — 18.15 Živo srečanje s slovenskimi pesniki: Janez Menart. — TOREK, 13. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. — Cerkev in svet. — SREDA, 14. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 15. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Solistična ura (Slavko Zimšek, violina Srečko Zalokar, viola; Jelka Zalokar, klavir). — PETEK, 16. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Iz ljudstva za ljudstvo (Pripoveduje Banči Olip). — SOBOTA, 17. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nigerija razpada

Vzhodna pokrajina Nigerija, ena izmed štirih avtonomnih pokrajin nigerijske federacije, se je oklicala za neodvisno državo Biafro z glavnim mestom Enugujem. Odcepitev so proglasili po večmesečnih razprtijah med vojaškimi voditelji vzhodne pokrajine in vodjo federalne vojaške vlade podpolkovnikom Govonom, ki so si skočili v lase zastran ustavne ureditve države. Biafra je ena najbolj naseljenih področij Afrike in bogata na nafti. Velika je skoraj kot Avstrija in ima 13 milijonov prebivalcev.

KOLESA
MOPEDI
HLADILNIKI
HLADILNIKI ZA NIZKO
HLAJENJE
ELEKTRIČNI STEDILNIKI
ŠIVALNI STROJI
OPREMA ZA TUJSKE SOBE
VRATA ZA GARAZE itd.
POSEBNO UGODNE CENE!

A. in T. BLAŽEJ

ST. VID V PODJUNI
Telefon (0 42 39) 34 63
ŠT. PRIMOŽ — Tel. (04239) 34 6 09